

PRIHODNOST GOSPODARSTVA JE
V STORITVENIH DEJAVNOSTIH

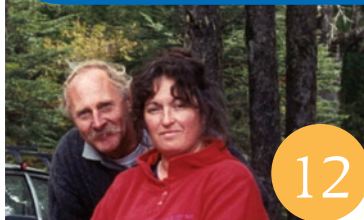
7

ŠTOROVO: VASICA NA ROBU
PLANOTE

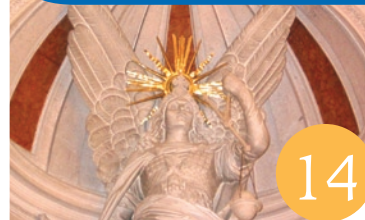
10

JOŽE ŽURGA: LEGENDA
DESKANJA

12

CERKEV SV. MIHAELA

14

Bloški korak

glasilo občine Bloke
oktober 2003
letnik 4 | številka 4
cena: brezplačno | 500 SIT | \$ 4

Župan Jože Doles in predsednik PGD Nova vas Zvone Govednik odpirata dom

Gasilci so praznovali

STODESETLETNICA NEKEGA DRUŠTVA JE GOTOVO ČASTITLJIV JUBILEJ. TO PRAZNOVANJE JE BILO ŠE POSEBEJ PRIJETNO ZA BLOŠKE GASILCE, SAJ SO GA ZDRUŽILI Z OTVORITVIJO IN BLAGOSLOVITVIJO NOVEGA DOMA IN »NOVE« ŽE NEKOLIKO RABLJENE AVTOCISTERNE. ZA DAN PRAZNOVANJA SO SI IZBRALI 13. JULIJ.

Na praznovanje so se pripravljali več mesecev, vendar ne z govorjenjem, pač s prostovoljnim delom. Hiteli so z raznimi finalnimi deli, da bi uredili dom do zadnje podrobnosti. Dan pred otvoritvijo so se zbrali na slavnostni seji, kjer so podelili društvena priznanja in zahvale sodelavcem in sponzorjem. Hkrati pa so razdelili po bloških gospodinjstvih bilten, kjer je kratek pregled dela preteklih in današnjega rodu gasilcev.

Nedeljskega praznovanja se je udeležilo veliko

gasilcev in gasilskih društev od blizu in daleč. S svojo prisotnostjo so želeli čestitati jubilejom. Kot se za gasilce spodobi in z nekaj simbolike, je številna parada, ki jo je vodila godba Kovinoplastike iz Loža, krenila izpred starlega proti novemu domu, kjer je bila glavna svečanost.

Po pozdravu predsednika PGD Nova vas Zvonka Govednika so se zvrstili častni gostje:

Udarniki

France Škrabec

Novovaški gasilci so res udarniki!

Kaj je to udarnik?

Starejši se spominjamo delovnih brigad po zadnji vojni v letih obnove. Spominjamo se tudi »občinske tlake«, ko je bilo potrebno nekaj brezplačno narediti v splošno dobro, npr. vzdrževanje vaških poti, vaških vodnjakov itd.

Izraz udarnik smo poznali iz povojnih časov. Ta naziv prizadevni posamezniki niso dobili zato, ker naj bi bili »malo udarjeni«, ampak zato, ker so se pri skupnem delu posebej izkazali.

No, člani in članice Prostovoljnega gasilskega društva iz Nove vasi na Blokah so se v zadnjih letih res izkazali in si zaslužijo naziv udarnik.

V sorazmeroma kratkem času jim je uspelo pridobiti vsa potrebna dovoljenja, finančna sredstva in še drugo. Dokazali so, kaj se s skupnim delom ob iznajdljivosti in dobri organizaciji lahko doseže. Tu bi se lahko »špegala« tudi nekatera druga bloška društva.

Z novim domom niso le gasilci pridobili prepotrebne prostore. Pridobila je tudi Nova vas, saj je lepa stavba na začetku vasi spremenila panoramo vasi. Kar lepo je videti od Peščenka velik napis na strehi doma – PGD Nova vas.

V imenu uredništva in bralcev hvala udarnikom.

Nadaljevanje s 1. strani
Župan občine Bloke, zadovoljen nad uspehi svojih gasilcev, jim je obljubil tudi v bodoče pomoč in sodelovanje.

Predsednik GZS g. Ernest Eorli je z navdušenjem čestital bloškim gasilcem in ocenil Bloško planoto kot enega najlepših krajev v Sloveniji.

Predstavniki Sekretariata za zaščito in reševanje g. Šink je z zadovoljstvom ugotovil, da je takšno društvo, kot je novsko, lep primer sodobnega koncepta narodne zaščite.

Miro Doles je kot predsednik Medobčinske gasilske zveze tudi čestital ob ljubileju in dosežkih.

Škof Alojz Uran je blagoslovil nov dom in avtocestno ter zaželel srečo pri uporabi teh prostorov in naprav.

Potem ko sta župan Jože Doles in predsednik društva Zvone Govednik prerezala otvoritveni trak, so podelili še odlikovanja GZS in priznanja GZ Cerknica ter društvene plakete.

V kulturnem programu je poleg godbe Kovinoplastike sodeloval pevski zbor Nova vas.

Kot se za gasilce spodobi, je nato sledilo veselo rajanje dolgo v noč.

ODLIKOVANJA GZ SLOVENIJE SO PREJELI:

Drago Pavčič, II. stopnje
Zvonko Govednik, III. stopnje
Alojz Ponikvar, III. stopnje
Zvonko Zakrajšek, III. stopnje
Franc Pakiž, III. stopnje
Anton Urbas, III. stopnje

PRIZNANJA GZ CERKNICA SO PREJELI:

Stanko Rot ml., I. stopnje
Andrej Lah, II. stopnje
Zmago Ponikvar, III. stopnje
Anton Žnidaršič, III. stopnje
Slavko Lavrič, III. stopnje
Jože Milavec ml., III. stopnje
Dušan Premrov ml., III. stopnje
Drago Bačnik, III. stopnje
Bogdan Premrov, III. stopnje
Anton Krvina, III. stopnje

DRUŠTVENE PLAKETE SO PREJELI:

Anton Križ
Zdravko Tekavec
Janez Kotnik
Marko Ponikvar
Metod Zabukovec
Miloš Kogej
Rafael Kraševac
Franc Srnel

Stane Korenjak

Gasilstvo – naš način

GASILSTVO NI SLUŽBA, NI HOBI, NI ŠPORT – GASILSTVO JE NAČIN ŽIVLJENJA

Kot smo že nekajkrat letos poudarili, naše društvo v tem letu beleži stodeseto obletnico ustanovitve. Proslavo ob tem jubileju smo združili s slovesnostjo ob otvoritvi doma in tradicionalnim žeganjem novega vozila.

Gasilske parade in veselice so prav tako del življenja gasilca, kot je gašenje požarov, kot so gasilska tekmovanja, kot je gradnja doma. Ob svečanosti imamo priložnost, da se postavimo pred ostalimi društvi, da pokažemo sokrajanom, kaj smo ustvarili, da se zahvalimo svojim članom za požrtvovalno delo v naših vrstah in seveda, da se poveselimo. Tako smo zastavili tudi naše praznovanje. Ob sami pripravi smo imeli kar nekaj težav, saj taka prireditev zahteva dobro organizacijsko ekipo z veliko porabljenega časa, hkrati pa je prireditev sovpadala z zaključkom gradbenih del na samem novem domu. Kot ste se lahko sami prepričali, nam je uspelo. Ker nam je bilo še vreme naklonjeno in ste se množično udeležili našega praznovanja, smo dobili nov zagon za delo in pa še kako pomembna finančna sredstva.

Ob sami gradnji doma nismo beležili delovnih ur posameznih članov in krajanov, ki so nam pomagali, vendar verjemite mi, delovnih ur je bilo veliko. So člani, ki so gotovo prispevali tisoč ur, so člani, ki so za gasilce prispevali nekaj sto ur in so člani, ki so pomagali nekaj ur. Lahko bi izbral izraz žrtvovali – ne, ti ljudje so v svoj način življenja uvrstili gradnjo gasilskega doma. Ure niso bile le delovne, kljub naporom ob delu so bile to ure za »dušo«. Gasilci v Novi vasi smo dokazali, da se da prostovoljno v teh hitrih časih nekaj postoriti.

Gasilci smo za svoje prostovoljno delo »nagrajeni« z raznimi gasilskimi odlikovanji, katera pa po pomembnosti ločijo le gasilci, pa še to ne vsi. Število odlikovanj in priznanj je omejeno, ob tem pa je težko narediti jasna merila za dodelitev. Če smo poštene, si vsak gasilec, ki posveti svoj čas gasilstvu, zasluži neko zahvalo. Velikokrat se pa zgodi, da namesto preprostega »hvala« iz okolice in svoje sredine prihajajo le neumestne kritike. Vendar to je povsod in vedno, gasilci pa smo to vzeli že v zakup. V zakup smo vzeli tudi to, da je danes dobil priznanje gasilski kolega, jutri ga bom pa morda jaz ali pa nekdo drug, pač merila so relativna.

No vidite, tu je trideset imen, na drugi strani pa samo pri izgradnji doma nekaj deset tisoč delovnih ur. Upajmo, da je za prejemnike »nagrada« spodbuda za nadaljnje delo. Ob tej priliki pa smo se zahvalili tudi našim mecenom: podjetjem Novolit, Kovinoplastika Lož, Fragmat, občini Bloke, samostojnim podjetnikom Jožetu Mulcu in Francu Knavsu ter ostalim pravnim osebam, ki so pomagale pri tem velikem projektu – izgradnji doma.

Na nek način je zahvala, predvsem pa spodbuda za nadaljnje sodelovanje tudi sprejetje novega častnega člana gospoda Jožeta Dolesa – našega župana. Glede na znanje, delovne izkušnje in poznanstva, ki jih on ima, upam, da bomo gospoda Jožeta videli tudi med našimi aktivnimi vrstami, tako da bomo skupaj pristopili k razvoju gasilstva na Blokah.

Za nami je jubilej, prevzem avtocestne in otvoritev doma, veliko za to obdobje. Na nek

Častna tribuna s predsednikom GZS Ernestom Eorlijem, škofom Alojzom Uranom in predsednikom društva Zvonetom Govednikom

Življenja!

način smo si postavili šele temelje za nadaljnje delo. Razvoj družbe je sunkovito napredoval, v vsakdanjem življenju uporabljamo visoke standarde, razdalje med kraji ob sodobnih prevoznih sredstvih danes niso več nobena ovira. Zato pa nam razne nesreče in katastrofe danes vzamejo veliko več, kot so vzele generacijam pred sto leti. Poslanstvo gasilca je humanitarne narave, v današnjem času pa ta »naivnež« potrebuje za uspešno opravljanje nalog veliko več kot le trdno voljo in močne roke. Tu se običajno

kakšne bi bile posledice, če reševanje ne bi bilo izvedeno z vrhunsko tehniko in veliko znanja. V prihodnje bo gasilstvo kot način življenja bolj in bolj povezano z okolico, razumevanjem in financiranjem. Osnova vsega pa bo ostala zavest, da je gasilstvo moj način življenja.

Na koncu pa le še poziv vsem. Naša operativna desetina se je udeležila gašenja na Krasu konec meseca julija. Bili smo dežurni v zadnji fazi gašenja požara, tako da smo videli vse katastrofalne posledice tega požara. Na srečo je gasilec uspelo obvarovati pred požarom poseljene vasi. Že tako skopa kraška narava pa je bila po požaru videti kot okolica Černobila. Gasilci in krajani so v zaščito naselij vlagali nenormalne napore.

Po izjavah poklicnih gasilcev se jim ni še dogodilo, da bi bežali pred ognjem v naravi, kot je bilo to sedaj. Posledice so katastrofalne. Podobne slike so se mi pokazale tudi vzdolž jadranske obale le nekoliko dni kasneje. To pišem zato, ker se na Blokah pojavljajo dolga sušna obdobja, v okolici pa prevladuje borov gozd, ki izredno hitro gori. V naši okolici obstaja velika nevarnost požarov in upam, da smo vsi toliko zavestni, da ne bomo z nepremišljenimi dejanji – kurjenjem na prostem, ogrozili tako naselja kot tudi naše narave.

Na pomoč!

Gasilski časnik
Miloš Kogej

Parada z zastavonošami

»način življenja« konča, tu se začnejo stvari, ki so vse preveč povezane s finančnimi sredstvi in odnosom okolice. Na eni strani je osebna in splošna gasilska oprema, na drugi strani pa izobraževanje. Za reševanje ob naravnih nesrečah in gašenje požarov še zdaleč nista več dovolj le gasilska črpalka, vrv in pločevinasta čelada. Na drugi strani pa ni dovolj, da gasilec ve le, da les gori, da plinska jeklenka lahko poči. Danes je potrebno več. Ob izgradnji doma so bili sadovi dela hitro vidni – zrasel je lep objekt na začetku Nove vasi, ob nakupu avtocisterne smo na cesti lahko videli hitrejša in okretnejša vozila. Sedaj pa prihaja čas opremljanja našega gasilca z napravami, ki imajo velikost zaboja za krompir, njihova vrednost pa preseže vrednost našega novega vozila. Naprave pa so namenjene učinkovitejšemu gašenju ali pa osebni zaščiti našega gasilca. Seveda pa gasilec potrebuje šolanje in usposabljanje, da bo tako napravo lahko uporabljal in je ne bo imel le za na parado ali gasilsko veselico. Tu pa se pojavijo izobraževanja tako na Igu kot tudi v tujini, kar pa pomeni izostanke z dela, razumevanje in na nek način sponzoriranje delodajalcev. Tega našega prihodnjega dela in rezultatov okolica ne bo opazila. Verjemite mi, tudi ob nesrečah tega ne bo opaziti, ker si ne bomo znali predstavljati,

»Koliko ur si pustil v tem domu?« smo vprašali odlikovanca Draga Pavčiča. »Uh ...« Menda se njegove udarniške ure štejejo s tisoč in več.

Obvestili

ZABOJNIKI ZA PAPIR

V mesecu avgustu je Javno podjetje Komunala iz Cerknice postavilo v občini Bloke tri zabojnike za papir na naslednjih lokacijah:

Nova vas pri zabojniku za dvoriščem KGZ

Nova vas pri osnovni šoli

Velike Bloke pri gasilskem domu

Omenjeni zabojniki za papir se praznijo istočasno. Občani lahko odlagajo papir v katerikoli prazni zabojnik.

VRAČANJE VLAGANJ V TELEKOMUNIKACIJSKO OMREŽJE

Občinski svet občine Bloke je konec leta 2002 sprejel Odlok o vračanju vlaganj upravičencev v javno telekomunikacijsko omrežje. Na pod-

lagi odloka je župan imenoval komisijo za sestavo seznama upravičencev do vračila vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje. Komisija se je sestala v mesecu maju letošnjega leta in pregledala razpoložljivo dokumentacijo. Podjetje Telekom je zaprosila za posredovanje podatkov o vlaganjih v javno telekomunikacijsko omrežje v letih od 1974 do 1994. S strani podjetja Telekom smo prejeli tri sporazume o financiranju izgradnje krajevnega telefonskega omrežja.

V teh dneh bo komisija z dopisom pozvala takratne predstavnike vaških odborov za posredovanje morebitnih seznamov upravičencev vlaganj, tako da bomo lahko pripravili seznam upravičencev in vložili zahtevek za vračilo sredstev.

Občina Bloke

Investicijsko dogajanje v občini Bloke

Investicije po planu

TUDI V PRVEM LETU DRUGEGA ŠTIRILETNEGA MANDATA NA OBČINI BLOKE VODIMO ZELO ŽIVAHNO INVESTICIJSKO DOGAJANJE. ČEPRAV SMO SI POSTAVILI ZELO OBSEŽEN IN AMBICIOZEN RAZVOJNI PLAN, GA BOMO SKORAJ V CELOTI REALIZIRALI, NA NEKATERIH PODROČJIH PA CELO PRESEGLI.

Največji napredek je tudi letos narejen na področju posodobitve cestnih povezav na področju celotne Bloške planote. Zaradi obsežnosti predvidenih del in zahteve, da moramo s projektom zaključiti do konca junija, smo s pripravljalnimi deli letos začeli že zelo zgodaj. Naklonjene so nam bile tudi vremenske razmere, tako da smo obsežno investicijo zaključili v predvidenem času. Uspešno smo tako zaključili dela na cestnih odsekih Ravnik – Zavrh z odcepoma Ravnice in Štorovo, Velike Bloke za Hribom, Veliki Vrh – Hudi Vrh ter Ravne – občinska meja v skupni dolžini preko 6,5 kilometrov. V ta projekt smo vložili preko 70 milijonov tolarjev, okrog 40 % teh sredstev smo pridobili iz dodatnega financiranja, ki so namenjena posrednim in neposrednim regionalnim vzpodbudam za odpravljanje razvojnih razlik med regijami. Ta sredstva so bila pridobljena preko razvojne agencije v Pivki, katere soustanoviteljica je tudi občina Bloke. Ostala sredstva smo zagotovili iz rednega financiranja naše občine.

Trenutno je v teku drugi večji in zelo pomemben projekt. V mesecu avgustu smo začeli z obnovo prostorov vrtca in občinskih prostorov. Z namenom, da bi izbrali izvajalca, smo v mesecu juliju opravili javni razpis, na katerega sta se javila dva ponudnika. Kot najugodnejši izvajalec je bilo na podlagi strokovnega mnenja izbrano Gradišče iz Cerknice. Slednji je z deli začel v drugi polovici avgusta. Dela na tem projektu potekajo po pred-

Dela na asfaltiranju v Ravniku

videvanjih, zaključek gradbenih del je predviden še v tem koledarskem letu. Investicija vredna preko 50 milijonov tolarjev, bo večinoma pokrita iz občinskega proračuna, približno 30 % pa bo financiranih iz sredstev, ki jih bo občina pridobila od ministrstva za šolstvo.

Na občini Bloke bomo letos realizirali tudi nekaj »interventnih« investicij.

Trenutno je v teku sanacija Bloškega jezera, ki

jo izvajamo ob strokovnem sodelovanju ribiške družine iz Cerknice. Zaradi letošnje izjemne suše je namreč gladina vode v Bloškem jezeru toliko upadla, da je bilo potrebno pristopiti k reševanju rib in drugih živali. Z izpraznitvijo jezera pa so nastopile razmere, da občina lahko pristopi k realizaciji več let stare želje po obnovi zapornice in jezu ter odstranitvi jezerskega blata. Dela so v polnem teku. Kljub pomanjkanju pitne vode si želimo ugodnih vremenskih razmer, ki bi nam

omogočile čimprejšnji zaključek del.

Pomanjkanje pitne vode je pripeljalo do odločitve, da interventno povežemo vaški vodovod Veliki Vrh s centralnim vodovodom. Ideja je dozorela »čez noč«. S predstavniki naselij Veliki Vrh, Hudi Vrh, Studenec in Metulje smo se dogovorili, da nemudoma pristopimo k realizaciji navedene vodovodne povezave. Občina je poskrbela za nabavo potrebnega materiala, vaščani navedenih naselij pa so poskrbeli za izvedbo zemeljskih del. Dela so bila izvedena v rekordnem času, saj je 1.400 metrov vodovoda bilo zgrajenega v nekaj dneh. Vse pohvale za hitro in strokovno izvedeno akcijo si zaslužijo organizatorji te akcije in vsi, ki so sodelovali pri izgradnji. Take akcije so v času, ki ga živimo, že prava redkost, zato ima uspešno izvedena investicija še poseben pomen!

Pretekli mesec smo na občini Bloke uspešno zaključili še eno nepredvideno investicijo. Na komisiji za komunalno dejavnost smo se namreč dogovorili, da sredstva, predvidena za izgradnjo mrliške vežice, preusmerimo na druge projekte. Na tej osnovi smo del sredstev porabili za izgradnjo cestne infrastrukture, del pa za zamenjavo strešne kritine na stari šoli pri farni cerkvi. Odločitev pozdravljajo predvsem stanovalci tega objekta, saj so na podlagi te odločitve dobili »trdno streho nad glavo«.

Župan Jože Doles

V polnem teku je adaptacija vrtca in občinskih prostorov v Novi vasi

Bloščica – evropsko pomemben košček narave

BLOČANI SE Z VSO PRAVICO PONAŠAJO S SVOJO TRADICIJO IN KULTURNO DEDIŠČINO. TAKO JE ZANIMIVA IN ENKRATNA, DA JE O NJEJ PISAL ŽE VALVASOR, KI JE MED DRUGIM SAM DOGNAL, DA SO BLOKE SREDIŠČE DEŽELE KRANJSKE.

Širši javnosti pa je manj znano, da se Bloška planota ponaša z edinstvenim naravnim biserom-Bloščico.

Bloščica je eden redkih potokov pri nas, ki so ohranili svoje slikovite oključke. S svojimi številnimi pritoki vzdržuje enega največjih območij nizkih barij v Sloveniji z ohranjenimi sestoji močvirnih travnikov. Barja se razvijajo na zamočvirjenih in malo prezračenih tleh in se ponašajo s svojskim rastlinstvom. Na bloških barij rastejo kar tri mesojede rastline: alpska mastnica in dolgolistna rosika, ki žuželke lovita na lepljive liste, ter mala mešinka, ki v svoje drobne listne mešičke lovi še manjše vodne žuželke in rakce. Travam podobna dlakavoplodni in boljši šaš sta na seznamu redkih rastlin. Bloke so lahko še posebej ponosne na transilvansko prstasto kukavico, ki pri nas raste le še v Beli krajini, ter na poletno škrbico, ki je ne najdemo nikjer drugje v Sloveniji. Nad barjanskimi travniki se spreletava kar 40 vrst kačjih pastirjev, med temi zelo redka veliki studenčar in koščični škratec, in prav toliko vrst metuljev, med njimi tudi svetovno ogrožena grintavčev pisanček in strašničn modrin.

Rastline in živali, prebivalke barij, so prilagojene prav na tovrstne razmere in drugod ne morejo preživeti. Prav barja in močvirja pa so bila v

drugi pa ostale redke živalske in rastlinske vrste ter njihova življenjska okolja. Evropske države so dolžne predlagati posebna varstvena območja, na katerih lahko zagotavljajo dolgoročno ohranitev teh vrst in njihovih življenjskih okolij iz omenjenih direktiv. Ta območja sestavljajo evropsko omrežje Natura 2000.

Tudi Slovenija mora ob vstopu v Evropsko unijo pripraviti svoje predloge posebnih varstvenih območij. Če bo tudi območje Bloščice sprejeto v omrežje Natura 2000, bodo Bloke odlej prepoznavne ne le po bogati kulturni dediščini, ampak tudi po edinstveni naravi evropskega pomena.

Pri bodočem upravljanju in ohranjanju območij Natura 2000 bo ključna vloga ljudi, ki na teh območjih živijo. Nekateri ukrepi za ohranjanje območja Bloščice bodo predvidoma posvečeni spodbujanju dosedanje kmetijske rabe. Za uresničevanje teh bo možno pridobiti sredstva iz kmetijsko-okoljskega programa. Bločani bodo s tem imeli možnost, da se neposredno vključijo v sonaravno upravljanje območij Natura 2000.

Ohranjena narava z blagovno znamko Natura 2000 in vzdrževana kulturna krajina sta lahko odlični izhodišči za spodbujanje sonaravnih oblik turizma, za razvoj dopolnilnih kmetijskih dejavnosti in za pridelavo visoko kakovostne hrane ter pristnih lokalnih pridelkov. Povpraševanje po teh v Sloveniji narašča tako s strani domačih kot tujih gostov, Bloška planota pa s svojimi naravnim in kulturnim bogastvom predstavlja še bogat in neizkoriščen razvojni potencial.

*Lara Jogan Polak,
Zavod RS za varstvo narave OE Lj.*

Bloška planota je eno zadnjih zatočišč strašničnega modrina, ki je ogrožen celo v evropskem merilu.

zadnjih desetletjih najbolj na udaru civilizacije, zaradi česar so se nekatere rastlinske in živalske vrste znašle na robu preživetja. Načrtovane hidromelioracije Bloščice, ki so še nedavno ogrožale ta pomemben košček narave, danes k sreči niso več aktualne. Zaradi opuščanja kmetijske rabe pa danes bloške travnike ogroža zaraščanje.

Da bi ohranili najvrednejše predele narave, so v Evropski uniji uvedli dva predpisa, t. i. direktivo o pticah (1979) in direktivo o habitatih (1992). V prvi so našteje redke in ogrožene vrste ptic, v

Odmev

Uvodničar Stane iz letošnje tretje številke Bloškega koraka je čutil potrebo, da se oglasi in pošlje v prostor krik, da bi dosegel tiste, ki imajo vpliv na dogajanje v našem prostoru in lahko kaj spremenijo na bolje.

Začel je z zgodovino, bližnjo preteklostjo, dotaknil se je včerajšnjega dne in sedanosti. A to je bila le priprava na tisto, kar bi rad povedal na koncu.

Sodelavka v službi me je kmalu po izidu glasila v neformalnem razgovoru vprašala: »Kaj je Korenjak pravzaprav mislil s tem, kar je objavil v svojem prispevku?« Takrat šele sem si tudi sam zastavil enako vprašanje, saj ji namreč nisem znal na hitro odgovoriti. Ob prvem površnem branju se namreč nisem poglobljal v detajle in zdelo se mi je, da vse razumem.

Kaj vraga je hotel povedati?

Roža na črpalkini trati prav gotovo ni bistvo prispevka. Trije ali štirje, ki so se mogoče prepoznali med vrsticami, tudi ne. Tisti dan so se pač slučajno znašli v njegovem dosegu in so se prav gotovo odzvali na svoj način, kajti moč pisane besede je ravno v tem, da nobenega posameznika, ki se ga dotakne, ne pusti neprizadetega.

Pa vendar. Imam ga!

S tem trikom je pravzaprav skušal pokazati na odgovornost tistih, ki jih najbrž zaradi položaja ni hotel poimensko omenjati, so se pa ob volitvah na moč trudili za vstop v prvo ligo. Vse lepo in prav, če z enakim žarom potem tudi nadaljujejo delo v svojem mandatu. Pa je res tako? A so vsi taki? Pa je bil krik dovolj močan, da bi ustvaril odmev tudi iz teh logov? Ne vem.

Res pa je, da vsaka generacija nosi odgovornost za svoj čas in temu nikakor ne more uiti.

Mogoče pa v tem grmu tiči Stanetov zajec.

Sine Radl

Vljudno vas vabimo na
Slikovni prikaz
naravoslovnih zanimivosti na Blokah
v luči evropskega projekta NATURA 2000

Prikaz bo v petek, 10. oktobra, ob 18.00
v prostorih OŠ Nova vas!

*Zavod za varstvo narave
v sodelovanju z Zavodom za gozdove in Kmetijsko gozdarskim zavodom*

Sanacija Bloškega jezera

Jezero bo zopet zasijalo

BLOŠKO JEZERO, NEKOČ PONOS BLOK, KJER SE JE PRED LETI NA OBALI TRLO TURISTOV IN DOMAČINOV, JE ZADNJIH NEKAJ LET BILO LE ŠE MALO VEČJA MLAKUŽA. NANOSI BLATA SO ONEMOGOČILI KOPANJE, VEDNO NIŽJA GLADINA, POSLEDICA PUŠČAJOČEGA JEZU, PA JE VSE SKUPAJ ŠE POSLABŠALA. RIBE SO SE ŽE DOBESEDNO GNETLE V JEZERU IN RASTLINJE JE ZAČELO PRERAŠČATI NEKOČ BISTRO GLADINO.

Ribiška družina Cerknica, ki je zadolžena za vodovja, med drugim tudi na Blokah, je že dalj časa opazovala propadajoče umetno Bloško jezero. Skrbi jim je povzročala nenehno padajoča gladina vode, predvsem posledica puščajočega jezua, tako da letos niso kot običajno polnili jezera z ribami, saj ni bilo smisla. Večkrat so se obrnili na občino in druge ustanove, da bi se jez obnovil, toda Ministrstvo za okolje in prostor ni dovolilo posega v jezero, če se pri tem zmanjša vodostaj za več kot 10 centimetrov. Vse namere za obnovitev jezera so bile zaman.

Gladina se je še kot posledica suše znižala za več kot meter vodostaja in ribiči so se morali odločiti, kaj z ribjim življem v jezeru. Bali so se namreč, da se ponovi zgodba Škrabškega jezera, ko je ob nizkem vodostaju jezero nekdo izpustil in pobral nekaj velikih rib, druge pa je pustil poginiti. Te katastrofe si niso upali več doživeti. Ko je bilo stanje že kritično, so postavili tudi nočno stražo in kaj kmalu je padla odločitev o preselitvi rib. Namero so prijavili na Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo in se podali na reševanje. Obvestili so tudi občino Bloke, s katero so takoj našli skupni jezik.

14 ribičev je 23. 8. 2003 odšlo na jezero z velikimi mrežami, katere običajno uporabljajo ob takšnih posegih. Bloško jezero pa ni običajne lijakaste oblike, pač pa je položno in to jim je onemogočilo uporabo teh mrež, saj niso mogli zajeti rib. Odločili so se za izpust vode, kar jim

je omogočilo, da so ribe pobrali s posebnimi saki, priprava podobna podmetalki. Nabrali so 89 krapov povprečne teže 4 kilograme, 40 linjev, 50 klenov, kar 1600 rakov in na njihovo veliko presenečenje 340 školjk brezzobk, avtohtonih sladkovodnih školjk pri nas. Vse ribe so nato preselili na Cerkniško jezero, rake in školjke pa so spustili v reko Bloščico.

Ker država ni pustila posega v naravo, je narava sama prisilila ljudi, ki jim je mar, da se umetno jezero in nekdanji ponos Blok spet uredi. Občina Bloke je takoj, ko so ribiči končali delo, pričela z najnujnejšimi in zelo potrebnimi deli na jezeru, saj takšne priložnosti ne bodo imeli več. Takoj so pričeli z odstranjevanjem blata na jezerskem dnu, ponekod je debelina le-tega dosegla tudi meter. Ne ve se še točno, ali se bo počistilo vse jezero ali le en del, drugi pa bo ostal nedotaknjen. Vse je odvisno od finančnih zmožnosti občine. To je bil nenačrtovan projekt, upoštevali so strokovno mnenje ljudi, ki se s tem ukvarjajo. Občina se nagiba k temu, da se del pusti nedotaknjen, tako da bo jezero po eni strani za ljudi in po drugi strani za živalstvo, kot nekakšna stična točka med ljudmi in divjino.

Po odstranitvi blata bo sledila gradnja novega jezua. Prejšnji jez je bil zgrajen iz ilovice, le del, kjer so bile postavljene cevi, je bil iz betona. Kaj se bo zgodilo sedaj? Nekateri se nagibajo k naravnim materialom. To, je komentiral župan, bi stalo preveč. Na posvetu kaj in kako v tej smeri, so ugotavljali, da je jez potrebno zabetonirati,

saj če se to ne stori, bodo spet raki navrtali jez in obnova bo potrebna že čez kakšno desetletje. Če se že gradi, naj se zgradi prav in za dolgo. Je pa problem golega betona v naravnem okolju. Pač ne sodi vanj. Ureditev se bo poskušala izpeljati tako, da se beton zakrije z naravnimi materiali ali pa bo betonski jez pod gladino vode. Vsi načrti so še nedorečeni, saj je bil ta projekt čisto presenečenje.

MARJAN TISELJ JE BIL ROJEN V ZDENSKI VASI V DOBREPOLJU. KO JE ŠE HODIL V SREDNJO ŠOLO, JE BIL NA PRAKSI V TOVARNI JAVOR PIVKA. KER SO TAKRAT MOČNO ISKALI ŠOLANE LJUDJE, SO MU PONUDILI ŠTIPENDIJO, KI JO JE Z VSEELJEM SPREJEL. LETA 1961 SE JE TUDI PRI NJIH REDNO ZAPOSILIL IN POSTAL POSTOJNEC. V POZNIH SEDEMESETH LETIH IN NAPREJ JE KAR 14 LET KOT DIREKTOR USPEŠNO VODIL PODJETJE JAVOR PIVKA. SEDAJ JE ŽE VEČ LET DIREKTOR OBMOČNE GOSPODARSKE ZBORNICE V POSTOJNI IN JE VERJETNO NAJBOLJŠI POZNAVALEC GOSPODARSTVA V REGIJI. Z NJIM SMO SE POGOVARJALI O RAZVOJNIH PROBLEMIH IN IZZIVIH, KI TAREJO TUDI BLOKE.

Ker verjetno veliko ljudi ne pozna dejavnosti gospodarske zbornice, prosim, če predstavite dejavnosti in namen le-te.

Gospodarska zbornica je neprofitna in nepolitična organizacija in ima preko 53.000 članov. Njene glavne naloge so:

- zastopanje in zaščita interesov članstva pri sprejemanju odločitev povezanih z vprašanji gospodarskega sistema in gospodarske politike. Kot zastopnik gospodarstva ima tudi nalogo, da zastopa delodajalce v pogajanjih s sindikati o vsebinah kolektivnih pogodb (plače, dopusti in drugi pogoji). Včasih res izgleda v tej vlogi kot nasprotnik delavskih zahtev, vendar gre za uravnoteženo razmerje med stroški dela in akumulacijo, ki je vir za nadaljnji raz-

Pri načrtih bi se mogoče lahko zgledovali po umetnem jezeru, ki ga je naredil zasebnik na Godičevem. Res da so razmere malce drugačne, toda tam je jezero, ki je bilo še pred časom rana v naravi, z nekaj preprogami travne ruše postalo čudovito in deluje kot naravno.

Župan upa, da se bo s temi deli končalo pred zimo, saj ko pride spet deževje, je vse zaman. Denar se bo že od nekod spraskalo, je poudaril. Poskusili bodo narediti vse za neokrnjeno naravo, po drugi strani pa gledajo tudi na interese kraja, občine in ljudi, ki s tem jezerom živijo. Če se vse uredi kot je treba, se bo naslednje leto v proračunu našel tudi denar za ureditev okolice jezera, saj je bilo do sedaj to brez smisla. Poskusili bodo urediti jezero tako, da bo spet postalo zanimiva turistična točka, kjer se bodo ljudje dobro sprostili.

Če bo vse po sreči, bo čez kakšno leto ali dve jezero spet tako, kot je bilo, čudovit kraj, kjer se na obalah tre kopalcev in je voda polna rib ter drugih živali. Za čistočo vode zaenkrat ni potrebno skrbeti, saj so vse živali in rastline, ki so do sedaj živele v jezeru, dokazovale, da je voda neoporečna.

Matej Kljun

Ugodne vremenske razmere omogočajo učinkovito čiščenje jezera

Pogovor z Marjanom Tisljem

Prihodnost gospodarstva je v storitvenih dejavnostih

voj in ustvarjanje novih delovnih mest.

- opravljanje poslovnih storitev, ki obsega široko paleto svetovanj, organizacijo mednarodnih stikov, informacij, izobraževanj itd.

- izvajanje javnih pooblastil predvsem v zunanjetrgovinskem poslovanju, transportu, izobraževanju in drugih dejavnostih.

Organizirana je po branžnih dejavnostih in po regionalnem principu. V Sloveniji je 13 območnih zbornic. Naša s sedežem v Postojni združuje gospodarstvo v notranjsko-kraški statistični regiji.

V gospodarstvu, gledano s širšega vidika, se je zgodila globalizacija. Kakšni so efekti le-te na širšem notranjsko-kraškem področju in kakšni na Blokah?

Globalizacija je proces, ki sloni na zakonitosti kapitala, dosegljivi informaciji in prosti trgovini. Bogatejši s svojim znanjem in tehnologijo proizvajajo ceneje in njihovi proizvodi so konkurenčni. Tudi naša regija je v tej tekmi izgubila veliko. Zaradi koncentracije kapitala in centralizacije gospodarstva se je vsaj statistično zmanjšala naša gospodarska moč, saj smo še pred

zaposlitev v obstoječih večjih podjetjih (Kovino-plastika, Novolit), zato ni bilo potrebnega tveganja v osnovanju lastnega podjetja, ker se je najlažje držati bolj »ziheraškega« delu.

Ti podatki, ki ste jih navedli, najbrž veljajo kar za vse manjše kraje oziroma za podeželje. Kaj bi morala oblast storiti, da bi z ustavila te negativne trende?

V prihodnje se bodo pri nas zgodile velike spremembe. Postali bomo član EU. Ta sicer preko strukturnih skladov že vodi politiko regionalnega razvoja, vendar po mojem mnenju nezadostno.

Direktor Območne gospodarske zbornice Postojna g. Marjan Tislj

POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB NA BLOKAH V PRIMERJAVI Z DRUGIMI OBČINAMI V LETU 2002

	BLOKE	CERKNICA	LOŠKA DOL.	OZ PO.
Gospodar. družbe število	16	190	30	652
Zaposleni število	130	1835	1388	8950
Prihodki v mio.	2.139	30.937	22.473	147.069
Dobiček v mio.	89	1.324	1.656	5.865
Izguba v mio.	1	518	112	3.030
Plače na zaposlenega	2.717.439	1.968.561	2.643.218	2.225.515
Dodana vrednost na zaposlenega	5.061.121	4.417.559	5.833.061	4.626.353

Po dodani vrednosti na zaposlenega je občina Bloke na 52. mestu in po plači na zaposlenega na 10. mestu v Sloveniji (primerjava preko 190 občin).

dobrim desetletjem ustvarili 3,5 % slovenskega družbenega proizvoda, sedaj pa okrog 1,8 %. V gospodarski strukturi je v našem območju kar 2/3 predelovalnih dejavnosti in le 1/3 storitev, medtem ko je v večjih centrih že 80 % storitvenih dejavnosti (Ljubljana). Visoko akumulativne storitve kot so finančne, svetovalne, informacijske in druge pa so v našem območju zanemarljive. V manjših krajih, kot so Bloke, pa je to razmerje še slabše. Bloke imajo le 16 gospodarskih družb in okrog 60 samostojnih podjetnikov. Občina ima približno 220 delovnih mest. 170 jih zasedajo občani Blok, od drugod pa jih prihaja 50. Kar 345 občanov pa dela v drugih občinah. Gospodarske družbe na Blokah izkazujejo dobre rezultate, celo nadpovprečne za našo regijo. Žal je družb malo in to predvsem zaradi zanesljivih

Tudi naša vlada si bo morala zastaviti aktivnejšo vlogo v policentričnem razvoju dežele. Vzpodbude bi morale biti učinkovitejše in konkretne. Ni enako biti podjetnik v Ljubljani ali na Blokah.

Razvoj podeželja in Blok pa je odvisen najbrž tudi od ljudi, ki žive tod. Kaj mora storiti lokalna skupnost in kaj sami občani?

Ljudje se morajo zavedati prednosti, ki jih ima njihov kraj. Na Blokah je izredno lepa pokrajina, ki jo je potrebno ohraniti. Ta naravna danost bo imela z razvojem turizma in vstopom v EU tudi veliko tržno vrednost. Žal je problem, ki velja za celo Notranjsko, da je v tej gospodarski veji malo tradicije, kadrov in znanja. Zato so potrebna vlaganja v izobrazbo prebivalcev in spoznanje, da se

da od turizma lepše živeti kot od tekočih trakov in tovarniških dimnikov. Upam, da bo novoustanovljeni Zavod za turizem, ki ima sedež v Postojni, sicer pa naj bi skrbel za turistični razvoj celotne regije, vodil aktivno politiko izobraževanja, svetovanja ter promocije.

Občina mora poleg dobre komunalne infrastrukture ponuditi na trgu urbanistično urejena zemljišča za gospodarsko dejavnost in stanovanjsko gradnjo, ki pa morajo biti tudi dovolj poceni. Z boljšimi prometnicami in sodobnimi

prevoznimi sredstvi postaja svet manjši in noben problem ni hoditi v službo recimo sedemdeset kilometrov daleč. Gotovo je večji problem kupiti v okolici Ljubljane za velikansko vsoto le delno urejeno zazidljivo parcelo. Na ta način bo privabljala investitorje in naseljevali se bodo novi prebivalci. Na področju kmetovanja je za Bloke gotovo zanimivo biološko kmetovanje, kjer so subvencije višje. Sami pridelovalci pa bi se morali organizirati, da bi takšne proizvode prodali po »biokvaliteti«, torej dražje.

Država in EU imata sistem vzpodbud, ki jih ponujata preko razpisov, zato je pomembno, da se sledi tej ponudbi in se pravočasno prijavi na takšen razpis. V veliko pomoč je lahko tudi Regionalna razvojna agencija, ki ima sicer sedež v Pivki.

Na Blokah imamo objekte bivših vojašnic, ki že več desetletij razpadajo. Ali je kakšna možnost, da se država odreče teh objektov v korist gospodarstva?

Ta problem ni pereč le na Blokah, pač pa tudi na Rakeku, Postojni in drugod. Država ali pa Obrambno ministrstvo so se izkazali kot slabi gospodarji, saj ti objekti iz dneva v dan propadajo. Odprtih je bilo že veliko vrat in storjenih veliko korakov, toda žal vseh rešitev še ni. Bodimo optimisti, upajmo, da se bodo razmere kmalu uredile.

Pogovarjal se je Stane Korenjak

Ob koncu šolskega leta in novem začetku več let trajajoče prenove šolstva

MESEC JUNIJ, ČAS, KO VSI, TAKO UČENCI IN STARŠI, KOT UČITELJI, KOMAJ ČAKAMO, DA IZ NAŠIH GLAV ZA NEKAJ ČASA IZGINEJO MISLI NA ŠOLO, UČENJE, PREVERJANJE, OCENJEVANJE. ŠOLSKO LETO, KI JE ZA NAMI, JE BILO USPEŠNO ZA MNOGE UČENCE, KAR POKAŽE STATISTIKA O USPEHU V LANSKEM ŠOLSKEM LETU. KAR 51 UČENK IN UČENCEV JE BILO ODLIČNIH, 55 PRAV DOBRIH, 28 DOBRIH, 20 ZADOSTNIH, 38 UČENCEV PA JE BILO OPISNO OCENJENIH. ZA TE LEPE USPEHE ISKRENO ČESTITAM UČENCEM IN UČENKAM, STARŠEM IN SEVEDA STROKOVNIM DELAVCEM, KI SO VLOŽILI VELIKO DELA IN NAPORA PRI VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU MLADIH UČENJAKOV.

Veliko skrb smo posvečali zunanjemu in notranjemu izgledu šole. Okna so ocvetličena, stene hodnikov so razstavni prostori za prekrasne izdelke učencev, urejene učilnice kažejo bogato ustvarjalnost naših strokovnih delavcev. Posebno pozornost posvečamo čiščenju šolske okolice – igrišču pred šolo in za njo.

Vsi se zavedamo, da je otrokov šolski uspeh v veliki meri odvisen od njegovega socialnega okolja. Posameznikove sposobnosti se v polni meri razvijejo le, če je človek za delo in učenje zares motiviran in ga obdaja varno, ljubeče okolje. Tukaj moramo posebej omeniti različne oblike pomoči nadarjenim in učencem z učnimi težavami. Vsako leto ugotavljamo porast učencev s težavami branja in pisanja, nemirnost, krajši čas zbranosti. Tem učencem smo nudili pomoč v obliki dopolnilnega pouka in individualnih ur, ki so jih izvajali strokovni delavci v šoli in izven nje.

Poleg predpisanih vsebin smo učencem popestrili delo s številnimi interesnimi dejavnostmi, ki so bile zelo obiskane.

Velik poudarek dajemo ekološki vzgoji in zdravemu načinu življenja. V ta namen smo organizirali bivanje v Centru šolskih in obšolskih de-

javnosti za učence 6. in 7. razreda, za učence 4. razreda letno šolo v naravi – plavanje na Debelem Rtiču, za učence 5. razreda pa zimsko šolo v naravi – smučanje na Rogli. Poskrbeli smo tudi za najmlajše in jih za tri dni popeljali na naravoslovni tabor na Pokljuko. Plavalni tečaji, ki jih izvajamo v prvem, drugem in tretjem razredu v bazenu Ribnica, dajejo lepe rezultate, saj na šoli nimamo neplavalca.

Vsako leto med učence povabimo pesnike, pisatelje, znane literate kot nagrado za uspešno branje. Letos sta bila to Andrej Rozman Roza in Neli Kodrič. Z veseljem ugotavljamo, da branje na naši šoli ne zamira, temveč celo narašča. Spodbujamo učencevo zanimanje za branje in s tem odpravljamo pomanjkljivo pismenost. Vsem učencem, ki imajo višje sposobnosti na posameznih področjih, smo omogočili udeležbo na različnih tekmovanjih. Dosegli so 29 bronastih, 14 srebrnih in 2 zlati priznanji.

Sodelovanju s starši in okolico dajemo velik pomen. Različna mnenja in pričakovanja smo skušali usklajevati v odkritem in poštenem pogovoru. Starši so v šoli vedno dobrodošli. Zavedamo se, da bomo le s skupnim sodelovanjem otroke vzgajali in izobraževali v celovito, samostojno, kritično in zdravo os-

ebnost.

To so le utrinki lanskega šolskega leta. Pa pustimo preteklost in se vrnimo v sedanjost, k novemu šolskemu letu, k novim nalogam in ciljem, ki smo si jih zastavili. To leto naj bi se pisalo kot prelomno za slovensko šolstvo, saj letos vse šole v državi začnajo s t. i. devetletko. Naša šola ni več začetnik na tem področju, saj imamo za sabo že dve leti prve triade. Z manjšimi lepotnimi popravki in seveda z veliko dela strokovnih delavcev vse teče brez večjih težav.

Vendar pa nas letos čaka še veliko dela. Preizkusi ob koncu prve triade – velike skrbi staršev, učencev in veliko priprav naših učiteljev. Pa vendar, delo smo dobro začeli in upam si trditi, da ga bomo tudi dokončali.

Zadnja triada – takoimenovani preskok razreda – naši lanski petarji so letos sedmarji. Pa ne le sedmarji na papirju, ampak sedmarji v novem programu, s številnimi novostmi. Učitelji se spoprijemamo z velikimi spremembami. Ena od večjih je številčno ocenjevanje prav vseh predmetov. Sama sem velik zagovornik le-tega, saj menim, da moramo otroke vzgajati in izobraževati predvsem s pozitivno spodbudo in iskanjem njegovih močnih področij. In prav tu so bili učenci, nadarjeni na vzgojnih področjih, zanemarjeni. Prevelik poudarek je bil na številčni oceni iz matematike, angleškega jezika ... in če to otroku ni šlo, je bil slab. Sedaj pa se bo lahko ponašal z lepo oceno iz likovne, športne, glasbene vzgoje. Pa tudi možnost izbire treh predmetov po lastni želji mu daje kar veliko motivacije za njegov pozitivni razvoj.

Možnost dela v različnih nivojih pri matematiki, slovenskem in angleškem jeziku pa je vredna večjega premisleka. Ta novost prinaša in nalaga učiteljem veliko dodatnega dela, sodelovanja med

njimi, učenci in starši. Posebej čuteči bomo morali biti pri izbiri nivojev, kajti tu gre za otroka, za njegov napredek in razvoj.

S skrbnim načrtovanjem, številnimi posvetovanji in usklajevanji bomo letošnje šolsko leto uspešno začeli. Na šoli ni čutiti vznemirjenja in negotovosti ob uvajanju novosti. Tudi obremenjenost otrok se ni povečala, saj smo urnike uspeli sestaviti tako, da učenci nimajo prostih ur.

Kar nekaj časa nam je na začetku leta vzela selitev vrtca v prostore šole. Tudi to smo uspešno izpeljali. Prostora je za vse dovolj. Z redom in disciplino, z upoštevanjem določenih pravil smo vsi zadovoljni. Lepo nam je, ko nas je toliko skupaj. Pa kaj ko bodo že naslednje šolsko leto prostori začeli samevati, kajti vpis od izpisa je manjši za sedemnajst otrok.

Z občino, ki skrbi za prevoze otrok, lepo sodelujemo in menim, da je poskrbljeno za vse otroke za varno pot v šolo in domov.

Šola je prostor, v katerem otrok preživi veliko časa in v njej brez dvoma poteka poleg izobraževanja tudi vzgajanje. Ker pa je vzgoja v prvenstveni domeni družine, je sodelovanje med družino in šolo pri oblikovanju mladega človeka še kako pomembno.

Lep in vznemirljiv mozaik šolskih dni, ki ga iz dneva v dan sestavljamo v svojem razredu, je v prvi vrsti odvisen od nas samih, od učiteljev, učencev in staršev. Če bomo uspešno sodelovali, bo na naših obrazih več smeha in lažje bomo premagovali težave v šolanju naših otrok.

Ravnateljica Milena Mišič

V šoli v naravi je vedno veselo

Na izletu v Križni jami

Vrtec

Sodelujemo s starši

MESEC JUNIJ PRINAŠA KONEC ŠOLSKEGA LETA UČENCEM IN UČENKAM, ZAPOSLENIM PA ŠE POSEBEJ NALAGA VELIKO DELA, KI GA JE POTREBNO SKRBNO PRIPRAVITI – POROČILA IN ANALIZO CELOTNEGA DELA, Z DRUGO NOGO PA SMO SKORAJ ŽE V NASLEDNJEM ŠOLSKEM LETU ...

Tudi v vrtcu je približno tako – starejši otroci se poslavljajo in odhajajo med učence, v skupino se vključujejo novi otroci.

Kako smo preživeli to šolsko leto?

delavnice, so prijetna in ustvarjalna. Vsako leto se v novembru v popoldanskem času srečamo s starši in iz drobnih materialov naredimo – letos smo uporabili volno – izdelek za otroke. To darilo »dobijo« otroke.

V vrtcu smo si sami ustvarili plišaste igrače

Kaj smo pridobili zaposleni, kaj otroci, kaj starši? Veliko, malo ... Toliko pač, kolikor je kdo zajel, kolikor je sam zmoget in kolikor je prispeval v našo skupnost.

Srečanja s starši so vsakodnevna; včasih je to tudi prijeten kratek klepet ali pa samo pozdrav z nasmeškom in željo po prijetno preživetem dnevu.

Občasna srečanja, ki jih imenujem

ci v mesecu decembru, saj dobri možje hodijo v tem mrzlem mesecu naokrog in pridnim otrokom včasih tudi kaj podarijo ...

V večletnih srečanjih na delavnicah je pod spretnimi prsti staršev nastalo že precej spominkov, unikatov – nahrbtniki, blazine za spanje, lutke iz nogavic in volne, pa tudi Miklavžev škorenj ni bil prazen. Bilo je lepo, čas na srečanjih je prehitro minil.

In otroci? Ne da se opisati njihovih velikih, žarečih otroških oči. Bili so presenečeni, veseli, zadovoljni spet z nečim novim, pa čeprav včasih le za kratek čas. Te trenutke je potrebno doživeti in ti potem ni žal časa, ki si ga popoldne pustil v igralnici zato, da je nekaj nastalo za tvojega otroka.

Danes lahko kupimo že vse, ampak ta igračka, to darilo, je samo otrokovo. Prinesel mu ga je Dedek Mraz, Miklavž ali Božiček v vrtcu in tega se ne more kupiti prav v nobeni trgovini.

Vzgojiteljica Ivica Šega

Policija svetuje

Otroci na cesti

Razvoj prometa, ki je prinesel nesluten napredek, je spremenil tudi svet, v katerega stopajo otroci. V nekaj letih, ki minejo kot trenutek, moramo otroka pripraviti na samostojno sodelovanje v prometu. Pripraviti ga moramo na nekaj, kar

zardi svoje telesne in duševne razvitosti skoraj do desetega leta starosti v resnici še ne bo zmoget. Vendar je ta priprava edina pot, da si bo pridobil znanje, izkušnje in načela, ki ga bodo vodila v prometu vse življenje, predvsem pa se bo naučil varno vesti v prometu. Vedeti moramo, da hote ali nehoče tudi prometno vzgajamo otroka vsak trenutek, ko smo z njim v prometu.

Otrok opazuje naše ravnanje in ga skuša posnemati. Bodimo mu dober zgled. Ne samo takrat, ko ga skušamo naučiti najnujnejših prometnih pravil, temveč vedno, na sprehodu, na poti do vrtca ali šole, na kolesu ali v avtu.

Naučiti ga moramo, kako in kje lahko prečka cesto v domačem okolju, kjer bo naredil prve samostojne korake in naučiti ga moramo to na vsaki cesti in križišču posebej. Prometne igre, zloženke, vaje na igriščih in dvoriščih so sicer izredno dragocena pomoč otroku pri spoznavanju pravil in utrjevanju pravilnega ravnanja, vendar brez vaje v prometu tega ne bo znal uporabiti.

V prometu otrok brez staršev in odraslih ne sme in ne zmore sodelovati.

Otroci v predšolski in šolski dobi so žrtve prometnih nesreč kot potniki v osebnih avtomobilih in kot pešci. Najpogosteje takrat, ko z dvorišča, igrišča ali pločnika nenadoma stečejo na cesto.

NEKAJ NASVETOV

Ne smemo pozabiti, da otroci:

- nimajo tako širokega vidnega polja kot odrasli in zato kasneje vidijo vozila, ki prihajajo z leve ali desne strani,
- dobro slišijo, vendar ne vedo

natančno, iz katere smeri slišijo vozilo,

- ne znajo dobro presojati hitrosti vozil in ocenjevati razdalj,
- ne razlikujejo pojmov npr. levo, desno,
- ne zmorejo dolgotrajne koncentracije,

- njihova pozornost se hitro preusmerja na objekte, ki jih pritegnejo, in mimogrede jih kaj zmoti (hitro lahko pozabijo, ali so videli vozilo, ki se približuje),
- ne zmorejo posploševanja in uporabe splošnih pravil kot je npr. pravilo, kako prečkamo cesto.

Zaradi zgoraj naštetega so jim potrebni nasveti, pomoč, učenje, vodenje in nadzor odraslih.

Pred začetkom šolskega leta smo vodje policijskih okolišev in policisti PP Cerkljica izvedli vrsto aktivnosti, povezanih s problematiko varovanja šolskih otrok. Pred začetkom šolskega leta smo usmerjali patrulje v bližino osnovnih šol in vrtcev, s tem smo želeli opozoriti predvsem voznike motornih vozil na začetek šolskega leta in umiritvev hitrosti na teh delih ceste.

Vodje policijskih okolišev smo pregledali cestnoprometno signalizacijo na območju PP. O ugotovljenih pomanjkljivostih smo obveščali pristojne službe. VPO smo v OŠ pregledali načrte varnih poti, katere so izobesili na oglasne deske. V osnovne šole smo tudi dostavili nove plakate »Policija z vami – za vas«. Pregledani so bili tudi sezname organiziranih prevozov otrok v šolo.

V prvih dneh novega šolskega leta bodo v osnovnih šolah izvedena predavanja staršem in otrokom z vidika varnosti v CP.

Pomagajmo otrokom ob vsotopu v šolo, da prebrodijo varno ta življenjski mejnik. Vozniki, upoštevajte prometna pravila in ne dovolite, da bi v cestnem prometu prehitro ugasnilo otroško življenje.

Lidija Jurkovič

Vodja policijskega okoliša

Štorovo

Vasica na robu planote

VEČINA VASIC NA TEM KOŠČKU BLOŠKE IN SOSEDNJE VIDOVSKE PLANOTE SI JE NADELA IME PO PRVOTNEM PREBIVALCU; ROŽANČE PO ROŽANCU, POVŠEČE PO POVŠETU, STRAŽIŠČE PO STRAŽIŠČARJU, ŠČURKOVO PO ŠČURKU, ŠKRABČE PO ŠKRABCU, ŠTOROVO PO ŠTORU. KAJ VEČ O IZVORU IMENA ŠTOROVO, VASICE NA ROBU BLOŠKE PLANOTE, PA TUDI MED ŠTOROVCI IN ŠTOROVKAMI NISEM USPEL IZVEDETI. DA BI SE KDO V NJIHOVI VASI PISAL ŠTOR? MORDA? ZAGOTOVO PA NE V ZADNJIH TREH ALI ŠTIRIH GENERACIJAH ŠTOROVCEV.

Vasica Štorovo, kamor od letošnje pomladi pelje asfaltirana cesta, šteje pet hiš, stara pa je približno že toliko stoletij in let kot vse ostale vasi na obeh planotah. To potrjujejo tudi ogromni brsti v vasi, med katerimi meri največji kar 120 centimetrov v prsni višini, družbo pa mu dela tudi nekaj jese-nov in pa veliko košatih orehov. Tudi sadje je letos na Štorovem bogato obrodilo, žal pa ga bo večina ostala pod drevesi, le verice bodo tudi letos, kot vsa leta doslej, poskrbele za orehe.

V starih učenih knjigah je zapisano, da je bilo po letu 1931 v vasi že kar 42 prebivalcev! Najstarejša Štorovka Francka Mestkova pa ve povedati, da je bilo v letih pred drugo svetovno morijo v petih hišah na Štorovem kar okoli 30 otrok.

Zdaj se otroške razposajenosti na Štorovem ne sliši že skoraj pol stoletja in tudi v prihodnjih nekaj letih kakšnih posebnih sprememb glede natalitete zagotovo ne bo!

V petih hišah na Štorovem je vse do pred neka-ko dvema letoma živelo le pet vaščanov: Brinar-jeva Zofka in Franc, Jakopin se pišeta, Francka Lovranova, Matičev Edo in Janez Hitij. Zdaj na Štorovem stalno živi že šest vaščanov. Tri ženske in trije moški. Za stalno prebivališče na Štorovem si je namreč izbrala tudi Silva Perčič. V dekliskih letih se je pisala Zakrajšek, pri hiši pa je še vedno ostalo nekdanje domače ime pri Ančeharjevih. In tako se je gospa Silva Perčič pridružila več kot tridesetim novim občanom, ki so se odločili za stalno bivanje v eni izmed številnih vasi na Bloški planoti.

S 790 metri nadmorske višine sodi Štorovo med najvišje ležeče vasi na Blokah, po številu prebivalcev pa med najmanjše, zato pa veljajo domačini daleč naokoli za zelo prijazne, delovne in gostoljubne, ljudi dobrega srca, ki nikomur ne namenjajo grdih besed. Tudi med seboj so spoštljivi, ohranili pa so, kdo ve koliko desetletij ali celo stoletje staro vaško navado, da za umrlimi vaščani, v hiši umrlega, nikoli skupaj ne molijo, kot je to v navadi v drugih vaseh.

Štorovo se je pred desetletji postavljalo z lepimi sivkami. Voli so prišli k hiši vedno »kumerni«, od hiše pa lepo rejeni, čeprav se jim na tistih strmi-nah, snožetih, travnikih, njivah in gozdovih okoli vasi ni nikoli kaj prida godilo. Tistih nekaj deset kilogramov prirastka pri volu pa je v marsikateri skromni štorovski družini veliko pomenilo.

Včasih je pod Štorovo štela še Princkova hiša,

zdaj pa le Berličev vikend.

ANČEHARJEVI SILVA IN SLAVKA

V dekliskih letih sta se pisali Zakrajšek. Slavka, ki si je za moža izbrala Jožeta Zakrajška iz sosedn-je vasi Zavrhu, priimka po poroki ni spremenila, sestra Silva pa se že dobri dve desetletji piše Perčič. Slavka si je z možem Jožetom zgradila hišo na Rakeku. Silva z možem Toni-jem v Cerknici. Toda po dolgih letih življenja v »tujem« kraju sta si obe sestri zaželeli preživeti jesen življenja doma, Slavka v Zavrhu, sestra Silva pa na Štorovem. Obe pa na Štorovo vežejo zares lepi mladostni spomini.

Zanimivo, da je sestrama najbolj ostala v spominu njuna vsakodnev-na pot v šolo. Naprej sta koračili v šolo k Sveti Trojici, v višje razrede os-novne šole pa v Novo vas. V njunih mladih letih so bile zime podobne letošnji. Bile so prave bloške; dolge in mrzle, z obilico snega. Kadar je sneg čez noč zametel vse poti, jima je oče s čokom, vpreženim za vola, utiral pot do šole k Sveti Trojici in potem do

Ravnika, ko sta obiskovali višje razrede osnovne šole v Novi vasi. Tudi Brinarjevi dekleti iz vasi Sonja in Darka nista bili na teh poteh v ničemer prikrajšani, najmlajša Damjana je tudi nekaj let pozneje sama premagovala te poti. Če zaradi pre-obilice snega ni v Ravnik zmogel niti avtobus, so dekleta s Štorovega pogumno gazile sneg do šole in nazaj. Kar za nekaj ur je bilo te hoje v snegu in zemetih. Vztrajnost in pogum, pridobljen v mladosti, skupaj z delovnimi navadami pa so os-tali v njih vse do današnjih dni.

Oče, pravita Silva in Slavka, je bil bolehen, ven-dar je njima ob vsakem času namenjal kar precej časa za zabavo in delo. Slavka se še spominja, da

Slavka in Jože Zakrajšek

Silva in Toni Perčič

se je z njo rad igral skrivalnice, da sta v grapi delala mlinčke.

Toda ko sta dekleti odrasčali, sta se morali družno z mamo lotiti tudi najtežjih kmečkih del. BCS kosilnica je »pela« enako kot pod očetovo »komando«, težka »štilerca« v gozdu tudi in vse govedo v hlevu je bilo skrbno negovano.

Slavka in Jože, kot Silva in Toni, so se poročili istega 1975. leta. Že dvanajst let prej, leta 1963, pa so pri Ančeharjevih kupili prvi avto. Fičo je bil in zaslužila ga je cela družina z zbijanjem in prodajo gajbic. To je bil prvi avto na Štorovem. Drugi je bil last brata Francke Lovranove.

Tudi prvi traktor je na Štorovem zapel svojo »mehansko« pesem najprej pri Ančeharjevih natančno pred dvajsetimi leti. Ponj je šel naravnost v Rakovico pri Beogradu Silvin mož Toni. Ferguson IMT 529 je še vedno pripravljen za vsa opravila pri hiši. Dodali pa so mu še kup priključkov, ki zaenkrat ostajajo še neizkoriščeni in varno spravljani. Negovani in vzdrževani pa morda čakajo na čase, ki se v kmetijstvu zagotovo ne bodo več ponovili v taki obliki, kot je sedanja. Nič pa se ne ve, kako bo v prihodnje, pravita Silva in Toni, ki sta Ančeharjevo domačijo skupaj z gospodarskim poslopjem dodobra preuredila, vendar Ančeharjevini nista vzela, temveč še dodala tisto prvotno vaško domačnost, s katero živi in diha cela vas.

BRINARJEVA FRANC IN ZOFKA

Oče Brinarjevega Franca je bil doma iz Otonice in na Štorovo je prinesel priimek Jakopin in z njim tudi domače ime Brinar. Zdajšnji gospodar Brinarjevine Franc, letnik 1931, meni, da so domači v očetovi rojstni vasi Otonici kuhali brinje in morda odtod domače ime, ki se je ohranilo tudi na Štorovem.

Sicer pa je bil Francetov oče znan kot garač. Svoj hrbet je upogibal v ameriških rudnikih in gozdovih. Živel in preživel je golgoto svojega življenja z garanjem, z žuljavimi dlanmi in srcem, vrednim bloškega imena. Ko se je Franc, zdajšnji gospodar na Štorovem, rodil leta 1931, je bilo na Štorovem še šest hiš. Zdaj dveh ni več, nova pa je hiša Janeza Hitija.

Enajst let je bilo Brinarjevu Francu, ko so 26. julija leta 1942 pridrveli Italjani na Štorovo. Franc se spominja, da jih je bilo več kot listja na julijskem drevju. In kaj kmalu se je znašla v plamenih, poleg njihove domače Brinarjeve hiše in gospodarskih poslopij, še sosedova Bečajeve. Pri Matičetovih je zgorel skedenj, pri Ančeharjevih hlev. Nekaj živine pa so »dobri okupatorji« vaščanom le pustili rešiti.

Medo, Miki in Edo Zupančič

Ko ogenj še ni pojenjal, so se že slišali strelji iz »težke brede« tam od Ravnika, kjer so fašisti pobili domačine Jožeta Jakopina, Staneta Zakrajška, Jožeta Jakliča in Franceta Zupančiča.

Letošnji sneg in mraz se je marsikateremu Bločanu globoko vtisnil v spomin in mnogi ga radi primerjajo s prejšnjimi zimami. Brinarjev Franc se spominja, da je bila podobna zima na Blokah leta 1951. Sneg in zameti so bili še na njivah, ko so vozili nanje gnoj.

Brinarjeva Franc in Zofka, doma je bila s Hitenega, sta še edina zakonca na Štorovem. Čez dve leti bosta praznovala zlato poroko. Poleg

treh hčera imata še štiri vnuke, ki radi obiščejo Brinarjeva, posebno še sedaj, ko je mama Zofka čudežno preživela težko možgansko kap in po kateri zdaj po treh mesecih že kar uspešno okrevava. Toda kljub bolehnosti mame Zofije že izpred treh desetletji, ko se je kar trikrat borila z meningitisom, so pri hiši še vedno imeli par volov, kravo in telico. Od letošnjega aprila pa v Brinarjevem hlevu ni nobenega govejega repa več, le v svinjaku samujeta dva svinska rilca. To pa je edina domača žival v vasi, na Štorovem, ki je bilo nekoč znano daleč naokoli po dobrih rejcih sivk in še bolj po rejnih volih.

FRANCKA MESTEK – LOVRANOVA

Rada bere o drugih in da o sebi nima kaj dosti povedati, je dejala že takoj na začetku pogovora, še prej, preden sva si segla z rokama v pozdrav. Lovranova Francka je najstarejša krajanka. Kam je skrila dobrih 15 let pri svojih 78, nihče ne ve! Tudi sama ne! Ve pa, da je preživela kar nekaj težkih poškodb in se je vse doslej vedno zlizala kot mačka.

Časi njene mladosti pred drugo svetovno vojno so bili kruti in si jih ne želi nikoli več; ne sebi ne drugim. Njihova šestčlanska družina s štirimi otroki je tolkla revščino male kmetije, ki ni bila dovolj velika za skromno preživetje na domači grudi, zato je morala Francka in njeni domači hoditi na »žernado« k premožnejšim kmetijam, ki pa niso bile kaj dosti premožnejše od Lovranovih. Med seboj pa so si vedno pomagali.

Francka je kar 24 let v svoji rojstni hiši odkupovala suho robo, kamor so jo prinašali domačini in ljudje iz okoliških vasi. Med to odkupljeno suho robo je bilo za odkup na voljo največ zobotrebcev. Včasih jih je Francka toliko odkupila, da so morali z odkupne postaje v Velikih Laščah priti na Štorovo vsake štirinajst dni kar s tovrnjakom. Ko pa je bil pri hiši že »fičo« je Francka vanj in nanj natovorila vse odkupljene

Zofka in Franc Jakopin

zobotrebce. Morda ne boste verjeli, vendar je res, da so Laščani Francki zaupali denar, s katerim je zobotrebčarjem takoj izplačala odkupljeno blago. Kakovost zobotrebcev je bila seveda različna. Tudi količina je bila neprimerljiva med enimi in drugimi. Francka pa se še dobro spominja ženičke iz sosednje vasi, ki je Francki prinesla le po 200, morda 250 butaric. Kot je bila revna in skromna ženička, taki so bili tudi njeni zobotrebci. Za odkup skoraj neprimerni. Pa vendar! Francka jih je spretno pomešala med tiste najboljše.

Francka vozi avto že 33 let. Prvi »fičo«, je bil pri hiši kar 15 let. Zdaj je njenemu drugemu »fičotu« že dvajset let. Z obema pa je vse doslej varno krmarila tako po nekdanjih bloških brezpotjih, kot danes, ko je na Blokah in v okolici že vse asfaltirano.

Francka je bila tudi večja pri izdelavi zobotrebcev, saj se je z njimi »spoprijateljila« že pri šestih letih. Tudi v hiši ni bilo nikogar, ki ne bi znal delati zobotrebcev. Imeli pa so tudi nekaj glav živine in bili so časi, ko se je pri hiši nabralo vsak dan

Francka Mestek

tudi po 16 in več litrov mleka. Vse to pa je vsak dan znesla Francka na Gradiško v škafo na glavi in s svitkom med njima. Pot s tovorom mleka je bila pozimi še bolj zahtevna in nevarna in bog ne daj, da bi se mleko razlilo prej kot v posode Prebilovega ata, ki je tista leta s parom konj pobiral mleko iz teh krajev.

Francka Lovranova še vedno rada sede za volan svojega »fička«, ki je doslej še ni pustil na cedilu. Tudi ona ga ne bo, pravi, saj z njim zares že kar dolgo krmari po teh naših cestah. K sreči brez nezgod! Bravo!

ČE BI ŠE ENKRAT ŽIVEL ...

ne bi šel nikoli več po tej poti, ki jo živim in preživljam, mi je, še predno sva se poslovila, dejal

domačin Edo Zupančič – Matičetov. Prijazen možakar pri 65 letih ima živali rajši kot samega sebe. Ovčar Medo in maček Muki mu z zvestobo nenehno vračata njegovo skrb in ljubezen, saj sta takorekoč sestavni del Edovega vsakdana ob glažku rujnega ali »kačji slini«, pomešani z zvarkom slada in hmelja.

Malo okoličanov ve, da je bil Edo kar nekaj let vzoren in spoštovan šofer pri špediciji v Kočevju. S svojim tovornjakom in priklopnikom je prekrizal domala vse ceste tedanje Jugoslavije in zdajšnje Evrope. Tudi po 100.000 kilometrov na leto in še več! Pred leti pa je varno »priebremzal« na svoj dom na Štorovo.

IVAN HITIJ,

prijatelji in znanci ga kličejo Janez, morda ravno zato, pravi Ivan, ker se je rodil ravno na god sv. Janeza 16. maja 1955. leta. Rojen je bil v Matičetovi hiši na Štorovem in to ravno takrat,

ko je oče služil vojaški rok v Nišu. Z Janezovo mamo Fani sta se poročila dve leti pred njegovim rojstvom in mlada družinica se je s Štorovega kaj kmalu preselila na Lahovo in zatem v Ravnik. Ko je bilo Janezu komaj štiri leta, mu je umrl oče, še prej pa sta se rodili dvojčici, sestrici Nada in Fani. Takrat so ga starši dali k stari mami na Škufče k Neredovim, kjer je Janez ostal vse do konca osemletke.

Toda že kot mlad fantič je kaj rad uhajal na Štorovo, kajti v sebi je nosil seme begunčka in že takrat je vedel, da bo moral v svet, v svet med ljudi, ki jim je do takrat neizmerno verjel in zaupal.

V ljubljanskem hotelu Lev se je izučil za kuharja, s kuhanjem nadaljeval v kar nekaj hotelih ob naši obali, dokler ni končno po odsluženju vojaškega roka v Ljubljani in na Vrhniki stopil na ladjo kot kuhar in se z njo odpeljal v Afriko. Zatem je z ladjo, vedno kot kuhar, še dvakrat obkrožil svet. Kuhar je bil kar na šestih ladjah in nazadnje se je po skoraj petih letih plovbe izkrcal v Angliji.

Spomnim se, da sem Janeza Hitija prvič srečal v gostilni pri Janezu v Hruševju, zatem sva se srečevala v cerkniški restavraciji, v trgovini v Ravniku in zdaj se že deveto leto videvava v bifeju Fragmat-Comerce v Sodražici.

Ko je bil Janez Hitij kuhar v restavraciji v Cerknici, je tehtal kar 147 kilogramov. Samo še eden v takratni cerkniški občini je imel večji obseg trebuha kot Janez. Zdaj jih ima Janez na plečih le še okoli 125 kilogramov in upa ter si seveda tudi želi, da bi se »kvihti na vagi« ustavili pri stotih kilogramih. Kljub kilogramom pa je Janez pri svojih 48 letih dokaj zdrav, če tiste nevšečnosti v kolenih in členkih spustimo. Neizmerno pa ima

Janez Hitij

rad sladkarije, brez katerih, pravi Janez, bi zagotovo umrl.

Žensk v svojem življanju Janez ni nikoli pogrešal. Tudi sedaj jih ne. Saj me samo dražijo, pravi! Navadil se je živeti sam, vendar rad v hiši, ki jo je zgradila pokojna mama, pričaka svoji sestrici Fani in Nado, oba svaka in njune otroke, kajti vse to je moja družina, pravi Ivan.

Mar ni to zares lepa velika in složna družina na Štorovem? Škoda je le, da obe sestri dvojčici živita z družinama daleč od Štorovega, na Štorovem pa Janez sam!

S Štorovci in Štorovkami sem se pogovarjal, slikal in zapisal Tone Urbas

Jože Žurga s svojim surfom

Jože Žurga

Legenda deskanja

GEOGRAFSKI POJEM BLOKE IMA ZAME POSEBEN PRIZVOK, LAHKO BI REKEL, POSEBNO MESTO V MOJEM SRCU. TEGA KOŠČKA NAŠE LJUBE DOMOVINE NE POZNAM PRAV DOBRO, NITI ME S TEMI KRAJI NE VEŽEJO NIKAKRŠNE SORODSTVENE VEZI ALI MORDA LEPI SPOMINI. RAZLOG TIČI ČISTO NEKJE DRUGJE: NA DRUGI STRANI SVETA. VEČINA SLOVENCEV OB IMENU BLOKE POMISLI NA HUDO ZIMO IN NIZKE TEMPERATURE ALI PA NA ZNAMENITE BLOŠKE SMUČI IN SMUČARJE, A Z MENOJ NI TAKO. KO JAZ ZASLIŠIM IME BLOKE, POMISLIM NA ARGENTINO; NA OBČUTEK TOP-LINE IN SPREJETOSTI, OBČUTEK DOMAČNOSTI IN NA BLOČANA JOŽETA ŽURGO.

Pet let bo že tega, kar so me skavtski duh, ki mi ga na moji skavtski poti – to hvala Bogu lahko rečem – nikoli ni manjkalo in pa moja radovednost, odločnost in pogum, pripravili do tega, da sem se za štiri mesece podal na potep po širnih prostranstvih Južne Amerike. Samo vandranje ne bi bilo nič posebnega – pač, novi kraji in nova čudesa narave, ki jo vedno znova tako zelo rad občudujem in srkam njene lepote. Vendar so največji vtis name naredili ljudje, ki sem jih na tej poti spoznal. Eden od njih se je še posebej vtisnil v mojem srcu.

Nekega sončnega spomladanskega jutra (pri nas v Sloveniji je bila jesen) sva se z Anito, mojo zelo dobro prijateljico in sestro skavtinjo, znašla na enem od letališč dvanajst milijonskega vele mesta Buenos Aires. Vsa najina prtljaga sta bila dva ogromna nahrbtnika in v žepu telefonska številka človeka, ki ga nisva poznala in ki ga do takrat nikoli v življenju nisva slišala ali videla, številka gospoda Tineta Vivoda. Kaj vse in kako se je nato dogajalo in zgodilo, se ne da povedati tako na kratko, morda pa na svoja stara leta zložim vse te zgodbe v debelo knjigo. A eno presneto drži: v najinih desetih dneh bivanja v Buenos Airesu sva spoznala cel kup zanimivih, čudovitih ljudi, večina Slovencev, naših izseljencev. Enajsti dan pa sva že sedela na vlaku, ki naju je zopet peljal v neznano. A tokrat je bilo drugače, kajti vedela sva, da naju bo na končni postaji nekdo pričakal. In njega vam želim predstaviti. Ko sva na železniški postaji Mar del Plata poskakala z vlaka, je bil takoj pri naju možakar, ki ni bil navaden možakar, ampak je bil kar možakar in pol – Jože (Jose) Žurga. Spomnim se, da sem se ga v prvem hipu kar malce ustrašil, morda zaradi njegovih velikih brkov, a že v naslednjem trenutku, ko naju je lepo, po slovensko ogovoril, mi je postal všeč. In tako naju je za naslednjih pet dni sprejel pod svojo streho v krog svoje družine. In teh pet dni nam je ponudilo priložnost, da smo se поблиže spoznali. Še posebej z Jožetom, na kar sem še vedno zelo ponosen. Jože je skupaj z ženo Mari in najmlajšo hčerko Marjano (starejši dve nista več živeli doma) živel v letoviškem mestu Miramar, ki leži na Atlantski obali, dobrih petdeset kilometrov južneje od Mar del Plata. Argentinski način letovanja je drugačen od tega, ki ga poznamo pri nas. Tam so ogromne široke peščene plaže

na obali oceana razdeljene na sto metrske pasove, ki so v privatni lasti. Tudi Jože je bil lastnik enega od teh, preživil se je s turizmom. Ker je bilo poletje tik pred vrati, je bilo dela in skrbi kar precej, saj uspešna sezona ne pride kar sama od sebe. Vsak dan smo zahajali na plažo po opravih ali pa za zabavo. In tam nam je družbo delala skupina

življenje. Tako zelo zaznamovali, da je kljub temu, da sploh ni bil vajej morja, z veliko mero vztrajnosti in trdega dela postal eden najboljših deskarjev na valovih oceana. In tako smo ob pomoči fotografij in časopisnih člankov obujali spomine na dogodivščine in uspehe, ki jih je doživel kot športnik vse do trenutka, ko je postal tudi argentinski državni podprvak. Naslednjega dne se je Jože pojavil na plaži v svoji deskarski opravi. Opravi, ki jo je razvoj sicer prehitel vsaj za četrto stoletja, pa vendar je bil kot športnik iz nekega drugega obdobja prava paša za oči in je med vsemi navzočimi – večinoma deskarji – požel velik aplavz in odobravanje. V naslednjih trenutkih se je morje spraznilo, zakaj vsakdo si je hotel »nastop legende« ogledati z najboljšega mesta, z obale. In ko je Jože zajahal prve valove, je to med prisotnimi sprožilo pravi val navdušenja in ovacij. Skratka, bilo je vzdušje kot iz kakšnega filmskega prizora in doživetje, ki ga ni mogoče pozabiti. Ko se je Jože vrnil na obalo, mu je vsak

Jože v trenutkih oddiha s svojo družino

mladcev – deskarjev na valovih, nekaj od njih vrhunskih mojstrov in opazil sem, da se z Jožetom vsi radi družijo. Pa ne zgolj zato, ker je imel košček plaže, v njihovem odnosu je bilo nekaj več, nekaj globljega. Bilo je čutiti spoštovanje. In tako se je nekega večera zgodba razpletla. Po večerji smo obsedeli za mizo, kamor je Jože kot pravi Slovenec postavil vino in nam pripovedoval zgodbo svojega življenja. Čeravno po naravi ni bil preveč zgovoren, je z veseljem pripovedoval o svojem rojstnem kraju, o svojem otroštvu, o tem, kako je kot mlad fant prišel v Argentino, kako težko je bilo tisto prvo, začetno obdobje, ko ni poznal ne krajev, ne ljudi, s kakšnimi težavami in nevšečnostmi se je srečeval, ker ni poznal jezika, in ob prenekateri zgodbi smo se do solz nasmejali in se zares prepričali, da se živemu človeku lahko prav vse zgodi.

Spregovoril pa nam je tudi o svojem športnem življenju, o tem, kako so ga valovi oceana že kot fanta tako navdušili, da so zaznamovali njegovo

želel s stiskom roke izraziti občudovanje. In moj spomin na Jožeta in družino Žurga je še vedno tako živ, da v meni vedno znova zbudi plaz lepih občutkov. Marsikaj lepega bi še lahko dodal, a pot me je peljala naprej in me tudi srečno pripeljala domov. A veliko je dogodkov v mojem vsakdanjem življenju, ki me spomnijo na te dogodivščine, predvsem pa na te dobre ljudi. In takrat se spomnim, da so ti ljudje bili in so v svojem okolju kot Slovenci zaradi svoje pridnosti in delavnosti cenjeni in spoštovani. In spomnim se, s kakšnim zanosom in ponosom, s kakšno ljubeznijo in s posebnim leskom v očeh so govorili o svoji domovini Sloveniji. In Jože Žurga je gotovo eden takšnih. Legenda.

Ob tej priložnosti bi se rad še enkrat prav prisrčno, toplo in iskreno zahvalil vsem tem ljudem, posebej družini Žurga, za pomoč in gostoljubje. Rad vas imam.

*Čvekavi človeški mladič (skavtsko ime)
Srečko Dujmović Postojna*

Na Blokah ni kakih velikih arhitekturnih spomenikov. Imamo pa kar nekaj cerkvenih stavb, ki so vredne ogleda, še posebno če imamo pri tem v mislih, da so jih postavili in okrasili naši predniki, ki jim na Blokah ni bilo vedno z rožicami postlano. Ob letošnjem žegnanju bo mogoče čas, da si boste lahko podrobneje ogledali cerkev sv. Mihaela pri Fari na Blokah.

Zgradba je enoladijska in podolgovata, slog neenoten – prevladuje barok. Sedanja cerkev je zidana leta 1850, zvonik je bil povišan 1868, prezbiterij povišan 1891, ko so napravili nove kamnite oltarje. Notranja dolžina znaša 29 m, širina ladje je 10 m, višina do vrha strehe 15 m, zvonik pa je višji za 35 m.

Cerkev Sv. Mihaela

Gradbenik te cerkve je bil sloveč mojster Matevž Medved iz Cerkelj na Gorenjskem. Pogodbo o prezidavi oz. zidavi so sklenili 1849. V času del so maše imeli na Studencu in v Velikih Blokah. Zvonik so povišali le 18 let po zidavi, ker je 25. maja 1867 vanj udarila strela in ga je bilo pač potrebno popraviti.

Oltarji so kamniti. Po načrtih Miroslava Tomca jih je napravil 1891/92 kamnosek Alojzij Vodnik iz Ljubljane. Slog je neorenesansa ali neoklasicizem. Prejšnji leseni glavni oltar je sedaj v cerkvi pri Sv. Duhu, stranska pa sta v Vel. Blokah.

Glavni oltar je posvečen nadangelu Mihaelu. Nad stranskimi podhodi je levo sv. Peter, desno sv. Pavel. Levo od sv. Mihaela je nadangel Gabrijel z lilijo, na desni je nadangel Rafael s palico in plamenom v posodici. Svetniški kipi nad stebri od leve na desno so: sv. Katarina Aleksandrijska s krono, palmo

in polomljenim mučilnim kolesom, sv. Martin s čelado in mečem, ki ga drži tako, da bo lahko odrezal del svojega plašča in ga dal ubožcu, sv. Izidor s cepom ob sebi in sv. Notburga s srpom in snopom žita. Najlepši del oltarja je tabernakelj s kupolasto streho, narejen je iz kararskega marmorja. Ob straneh klečita dva angela. Relievi na podstavku oltarne mize predstavljajo: levo Abrahamovo daritev, v sredini Melkizedekovo, desno pa Noetovo. Tudi ti reliefi so iz kararskega marmorja. Glavni oltar je bil postavljen 1891 in blagoslovljen za žegnanje tistega leta.

Na oltarnem podstavku na desni je napis: »Zdelal Alojzij Vodnik klesar v Ljubljani po načrtih Miroslav Tomca slikarja v Šent-Vidu pri Ljubljani leta 1891.« O izdelavi ol-

tarja pričajo tudi spominske table ob straneh prezbiterija. Isti mojster je izdelal tudi oba stranska oltarja in prižnico ter pokopališki križ s kapelo ob njem. Ko so postavljali kamnite oltarje in prižnico, so tudi znižali tlak v cerkvi in zasuli grobnico pod njo. Menda je prej v cerkev vodilo pred glavnimi vrati kar pet stopnic.

Po koncilu se je oltar obrnil k ljudstvu. Sprva je temu služila le lesena miza. Sredi 70. let pa so postavili lep kamnit oltar in ambon. Tedaj se je del prezbiterija dvignil še za eno stopnico, odstranjena je bila tudi obhajilna miza.

Stranska oltarja so postavili leta 1892. Levi je posvečen Brezmadežni. Olnata slika je delo Matevža Langusa. Krasila je že prejšnji leseni oltar. Levo stoji sv. Uršula, v rokah bi morala imeti palmo in puščico, desno pa sv. Barbara s kelihom, manjka pa ji še meč. Pod Marijo je manjša olnata slika

Sv. Mihael v oltarju
farne cerkve

Srca Jezusovega. Svetniški atributi pri kipih so se v minulih sto desetih letih na žalost poškodovali in odpadli ...

Desni stranski oltar je posvečen sv. Alojziju. Tudi njega je na oljnati sliki upodobil Matevž Langus in tudi ta slika je že visela v starem lesenem oltarju. Levo je sv. Ignacij Lojolski v mašnem plašču, v rokah drži knjigo, desno pa je sv. Frančišek Ksaver v duhovniškem oblačilu s stolo, prvotno je imel v roki tudi križ. Pod Alojzijem je oljnata slika Srca Marijinega. Sliki sv. Alojzija in Brezmadežne nimata podpisov. Le na knjigi, ki je na sliki ob Alojziju, je napis Matthaeus. Slike s stranskih oltarjev so bile obnovljene v začetku 80. let prejšnjega stoletja.

Fresk v cerkvi ni. Je pa še nekaj slik na platnu in lesu. Vrh glavnega oltarja je slika Boga Očeta in Sina (sv. Trojico dopolnjuje kamnit golob nad sliko), delo Miroslava Tomca. Križev pot izvira iz Münchenske akademije in je napravljen po Führichovih podobah (enake, le nekoliko večje slike so nekoč visele v ljubljanski stolnici). Slike so prišle v cerkev leta 1870, prejšnji križev pot pa je tedaj šel na Volčje. Križev pot je bil obnovljen v 60. letih prejšnjega stoletja v glavnem z darovi ameriških Bločanov.

Miroslav Tomc je napravil tudi sliko, ki je lahko zapirala tron v glavnem oltarju. Danes je poškodovana in verjetno nekje v župnišču.

Na nekdanjih spovednicah so bile slike Paula Künla iz leta 1858: na desni spovednici Jezus Dobri pastir, na levih spovednicah Marija Magdalena in sv. Peter. Slike so umaknili ob prezidavah 1981.

Do 1980 je pri oknu na levi strani ladje stal še kip Srca Jezus-

ovega, trenutno je desno od glavnega oltarja. Je lesen, visok 170 cm, izdelal ga je kipar Ivan Pengov leta 1920. Na desni strani je do prezidave visel velik križ, spomin na misijon v začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja.

Na prižnici je pet reliefov, predstavljajo štiri evangeliste in Jezusa. Po preureditvi kora so bile na ograjo nameščene lesene reliefne table, delo Draga Koširja. Na levi je upodobljen A. M. Slomšek, na desni pa Friderik Baraga. Na koru je nekoč visela dvojna slika; na sprednji strani je bil sv. Martin, na zadnji pa sv. Mihael – verjetno z nekdanjega bandera iz leta 1775. Avtor ni znan. Danes se hrani v župnišču.

Ob levem vhodu stoji zelo star kamnit kropilnik, nosi letnico 1644.

Prvotno je krstni kamen stal zadaj v cerkvi, v niši levo od vhoda. Danes je v prezbiteriju pod prižnico.

V zvoniku visijo 3 jekleni zvonovi (467, 726 in 1342 kg). Napravljeni so bili 1921 na Jesenicah. Prej so bili bronasti, pa jih je pobrala prva svetovna vojna.

Okolico cerkve krasita lesena kipa Križanega in Marije; postavljena sta bila 1984 in 1985, naredil pa ju je kipar Stane Jarm.

Slika na stranskem
oltarju je umetniško
delo Matevža Lan-
gusa

Pevski kor je doživel tudi že več predelav. Najprej je bil 1892 pomanjšan in postavljen na dva kamnita stebra. Tedanji župnik ga je dal na obeh straneh prisekati, da bi bilo več svetlobe pod njim ... 1981 pa je bil spet povečan in razširjen do prvih nosilnih slopov v zidu. 1982 je cerkev dobila nove orgle (mojster Jenko). Krasita jih dva lesena angela, ki sta še s starih orgel.

Pripravil: F. Ivančič

⇐ Prižnica z reliefi
evangelistov

Reliefi na podstavku
oltarne mize: levo Ab-
rahamova daritev, v
sredini Melkizedekova,
desno pa Noetova.

Kmečke igre so uspele, idej je še mnogo

Tistega vročega popoldneva ...

LETOŠNJE KMEČKE IGRE SO ZASIJALE V VSEM SVOJEM BLIŠČU IN KAŽE, DA BO PRIREDITEV DOŽIVELA POPOLNOMA NOVO PODOBO, Z BOLJŠO ORGANIZACIJSKO OSNOVO IN ZANIMIVEJŠIM DOGAJANJEM. PRVI KORAKI SO ZANESLJIVO NAKAZALI PRAVO POT, IDEJ ZA PRIHODNOST JE MNOGO, KAKO BOMO KORAKALI NAPREJ, JE ODVISNO OD NAS. OCENO LETOŠNJIH KMEČKIH IGER, POGLED V PRIHODNOST IN ŠE KAJ, JE ZA BLOŠKI KORAK NAPRAVIL JOŽE PONIKVAR, PREDSEDNIK ORGANIZACIJSKEGA ODBORA KMEČKIH IGER 2003.

Kmečke igre na Blokah so se začele v poznih sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Na začetku je bila prireditev le v okviru Kmetijske zadruge Cerknica, ki je bila glavna pobudnica začetka iger. Obvezna košnja trave in grabljenje, pa rezanje hloda z »amerikanko«, vlečenje vrvi in druge igre, za popestritev programa pa še konjske dirke. Prireditev je kmalu dobila ugled in ljudje so radi prišli na Bloke. Nato je sledilo nekaj mlačnih let, najbrž je bil razlog tudi slabo vreme in lansko leto smo bili brez kmečkih iger.

Treba je bilo začeti na novo, postaviti temelje, resno pristopiti k projektu. Prvič v zgodovini kmečkih iger so moči združila skoraj vsa društva in pripravila prireditev, kot si jo Bloke zaslužijo. Delo je bilo razdeljeno tako, da je vsako društvo opravljalo naloge, ki jih najbolj obvlada. Nad vsem je skrbno bedel organizacijski odbor, ki je bil sestavljen iz predsednikov sodelujočih društev in seveda župana. Ocena letošnjih kmečkih iger je po besedah Jožeta Ponikvarja, predsednika organizacijskega odbora Kmečkih iger, pozitiv-

na. »Glede na tisto, kar je bilo na razpolago, so igre v popolnosti uspele. Tu predvsem mislim na izkušnje, ki jih nismo imeli. Za tako prireditev je potrebno že kar nekaj znanja in utečeno, profesionalno ekipo. Kar je najpomembnejše, napravili smo zelo malo napak, zagotovo je potrebno še marsikaj popraviti in dodelati. Kljub vsemu smo dobili solidno osnovo za naprej.«

Ocenili so, da si je kmečke igre letos ogledalo okrog 4000 ljudi. To je prav gotovo lepa in vzpodbudna številka, vendar bi gledalcev lahko bilo tudi več. Mogoče je tudi lanskoletna odpoved kmečkih iger botrovala k temu. Dobro vemo, da je pridobivanje ugleda dolgotrajen postopek, ugled izgubiti pa ni težko, niti dolgo. Res je tudi, da se pojavlja vse več prireditev podobnih kmečkim igram in so ljudje naveličani gledati košnjo in grabljenje, ki so razpoznavni znak vsakih takih iger. Med razloge za manjši obisk pa lahko prištejemo tudi čas dopustov ali tako imenovani čas kislih kumaric in visoke poletne temperature, ki ljudi raje pritegnejo v senco.

Odbor že razmišlja o obogatitvi programa z novimi igrami. Zasnova igre Martin Krpan je dobra in zanimiva za opazovanje, vendar nekoliko predolga. V prihodnje si želijo pripraviti več šova s kulisami, kostumi in plesalkami. Tudi konjska dirka je potrebna sprememb, predvsem več natančnosti, razmišljajo tudi o štoparici, ki bi gledalcem omogočila doslednejše spremljanje. Spodbuja dejstvo, da se na tekmovanje prijavljajo tudi mladi. Letos smo pogrešali ekipe iz sosednjih občin. Kje so bili tradicionalni gostje iz Hotedršice? Na spregled tudi ni bilo visokih gostov. Ravno to pa da prireditvi še dodatno zanimivost, če hočete medijsko podporo. Zavedamo se, da so Bloke medijsko popolnoma nepodprte. Pokazali se bomo le tako, da se predstavimo tudi v medijih, po televiziji. Tako nas bodo ljudje

Tradicionalne konjske dirke so vedno paša za oči spoznali, televizija pa bo prišla, če bomo gostili, denimo ministra za kmetijstvo, saj kmečke igre spadajo v to kategorijo.

Največji korak pa smo napravili, po besedah Jožeta Ponikvarja s tem, da smo se povezali z gospodarstvom. »Take igre je brez gospodarstva, ki prispeva finance, nemogoče organizirati. Program je v največji meri povezan z denarjem. In tu je nova stvar. V prihodnje se bomo še bolj poskušali povezati s podjetji. Predvsem se mi zdi pomembno, da smo zaigrali na prave strune in podjetjem ponudili možnost promocije njihovih izdelkov, oni pa so nam v zameno denarno pomagali. Seveda je vse skupaj usmerjeno k cilju, da bi, poleg družabnega dela, poskušali zbrati kaj denarja in ga vložili v šport, turizem, v razvoj Blok. V bistvu se sploh ne zavedamo, koliko bloških rojakov je na vodilnih mestih velikih podjetij. In ti gospodarstveniki so nas razumeli in radi pomagali pri organizaciji, ker bi radi pomagali Blokam. Razmišljali smo, da bi v prihodnosti sestavili častni odbor, v katerem bi bili ti gospodje in bi nam s svojimi izkušnjami pomagali, da bi postale Kmečke igre donosne.«

Za gostinsko ponudbo je letos skrbel Fragmat Commerce. Veliko je bilo vprašanj, zakaj je potrebno dajati gostinske storitve drugim, če pa imamo na Blokah gostince, ki bi bili sposobni poskrbeti za obiskovalce. »Organizacijski odbor je na začetku želel, da bi se bloški gostinci združili in skupaj ponudili gostinske storitve. Na razpis se je en gostinec sicer odzval, vendar je ponudil slabše pogoje kot Fragmat. Seveda smo razmišljali, da bi napravili neko združenje gostincev, tako da bi na prireditvi vsak lahko ponudil svoje, da bi bila ponudba različna. Vendar gre tu tudi za določen riziko, saj je potrebno veliko vložiti in obstaja tudi možnost izgube,« poudarja Ponikvar.

V prihodnje se, kot kaže, za Kmečke igre ni

potrebno bati. Program je zastavljen za daljše obdobje in letos so postavili dobre temelje in pridobili nekaj izkušenj. V prihodnjih letih pa si želijo razširiti program in razmišljali so, da bi prireditev trajala dlje časa, mogoče tudi v dopoldanskem času, možen bi bil tudi začetek v soboto. »Predvsem bi še poskušali dodati drugačne vsebine, kakšna tekmovanja, na primer kolesarsko ali kaj drugega. Idej je veliko, na primer razširitev igre Krpan, drugačen prikaz kmečkih opravil, dodelati konjske dirke, predvsem je bil letos kritičen start, in tako naprej. Ideja je tudi, da bi na Kmečke igre povabili ljudi, ki imajo korenine ali so kdaj živeli na Blokah. Skratka, še več bo potrebno narediti na programskem delu, želimo pa se še bolj povezati z gospodarstvom,« zaključuje Jože Ponikvar.

Idej in zagnanosti ne manjka, kar moramo storiti, je zgrabit priložnost in (končno že) začeti predstavljati Bloke Sloveniji in vse bližji Evropi. Vendar ne pozabimo, s temi opravili, ki jih prikazujemo na Kmečkih igrah, so se nekdaj ljudje tod preživljali.

Miha Mišič

Astronomski tabor pri Fari

TALES IZ MILETA NAJ BI BIL PRVI ASTRONOM. PRAVIJO, DA SE MU JE OB ZAMIŠLJENEM OPAZOVANJU NEBA PRIMERILO, DA JE PADEL V VODNJAK, ZARADI ČESAR SO SE MU LJUDJE POSMEHOVALI. TODA ON JE S POMOČJO ZVEZD UGOTOVIL, DA BO REKORDNA LETINA OLIV IN JIH ZATO VNAPREJ VSE ZAKUPIL. KER JE IMEL MONOPOL, JE S TEM ZELO OBOGATEL ...

Okoli 15 mladih astronomov iz Ustvarjalnega astronomskega društva Ljubljana ter Astronomskega društva Orion Maribor je zadnji teden avgusta preživel na taboru pri Fari, kjer jih je gostoljubno sprejel župnik Lojze Hostnik. Mars, ki je bil 27. avgusta najbližje Zemlji v zadnjih 60.000 letih, jih ni preveč zanimal, saj, kot se je pošalil Andrej Prša (eden od mentorjev na taboru), so na nebu opazovali vse razen njega, ki je natanko tak, kot bo čez 2 meseca (le malenkost se bo oddaljil). Z vrhunskim Schmidt-Casagrainovim teleskopom, ki je primeren predvsem za opazovanje šibkih teles (ne pa toliko za velike povečave), so opazovali galaksije, meglice, kopice, sonce in druga nebesna telesa in jih pod vodstvom Jureta Zakrajška tudi fotografirali. Del udeležencev pa se je posvetil predvsem teoriji in je tabor izkoristil za izobraževanje in proučevanje. Zunanji obiskovalci, ki se jih je čez teden zvrstilo kar nekaj sto, pa so bili seveda najbolj navdušeni nad Marsom.

Kljub vodnjakom, ki jih imamo v teh krajih, vanje ni padel noben astronom. Se je pa dvema primerilo, da sta se pri opazovanju srečala s korak ali dva oddaljenim medvedom. A to je že druga zgodba ... Navzlic

Zunanji obiskovalci so bili navdušeni

medvedom so Bloke dober kraj za opazovanje, saj so relativno dobro dostopne in zaenkrat še ne preveč svetlobno onesnažene. Vsi, ki bi si želeli izvedeti kaj več o astronomiji, pa so vabljeni na izobraževalne noči, ki jih društvi organizirata in njihove spletne strani na www.uad-drustvo.si in www.orion-drustvo.si.

Simon Korenjak

Razstava lovskih trofej in likovnih izdelkov osnovnošolcev

27. 7. 2003 so bile na Blokah Kmečke igre, ki so jih popestrili tudi z lovsko in likovno razstavo, ki je bila v osnovni šoli.

Že ob samem vhodu smo zagledali čudovite likovne izdelke učencev.

V drugi sobi je bila lovska razstava, kjer smo videli medveda, volka, lisico, risa, jazbeca, kune, dihurje, podlasico, divjo mačko, divjega prašiča, prašičje čekane, rogove jelena ...

Zbirka ptic je prikazala sovo, šojko, srako, raco mlakarico, orla in sivo čapljo.

Na razstavi so vrteli tudi film o divjem petelinu, zraven pa smo še dobili bogato brošuro z naslovom: Lovstvo, lov in lovci.

Vso postavitev pa je popestrila naravna idila, saj so lovci prostor okrasili z vejami, čoki, listi in lesom, kar je vse skupaj še popestrilo.

Obiskovalka Marjeta Hiti

Poletje v študentskem klubu

Še aktivnejši

Poletje je vsekakor čas za oddih, mnogokrat tudi za čiščenje nesnage, ki se je nabrala prek zime.

V klubu se je počitek kazal predvsem v tem, da poleti ni bilo stalnih prireditev, ki so se zopet pričele z novim šolskim letom. Da pa smo imeli čistko idej, ki so se nabrale tekom prvega leta delovanja, to zna potrditi marsikdo.

Najobčutnejša sprememba je gotovo izvrstno sodelovanje s študentskim klubom NŠK iz Cerknice. To se kaže predvsem v mnogih ugodnostih za člane; nakup cenejših mesečnih vozovnic za LPP, možnost brezplačne uporabe klubskih računalnikov, brezplačno članstvo v knjižnici Jožeta Udoviča in še in še.

Kot ste lahko že prebrali v enem

od člankov, smo v klubu kupili računalniško opremo, ki smo jo najprej preizkusili na Kmečkih igrah. Letos je bilo krepko spremenjeno organizacijsko vodstvo

BOŠ poziva vse Bločane, ki bi želeli prejemati ažurna obvestila o dogajanju v klubu prek SMS sporočil in/ali prek elektronske pošte, naj sporočijo svoje podatke na elektronski naslov: bloski.studentje@volja.net ali pa pokličejo Simona na številko: 040/505 292.

iger, ker so bili pri organizaciji vključeni predstavniki vseh društev na Blokah, pod vodstvom Antona Oražma, predsednika študentskega kluba BOŠ. Ostali klubovci smo poskrbeli za promo-

cijo prireditve in izpeljavo rock koncerta na igrišču za šolo.

Konec avgusta je Sekcija za umetniško osveščanje – SUMO – pričela s prvim projektom – filmskim festivalom. Namen tega festivala je bil približati javnosti film kot medij za izražanje idej in ne le zgolj kot sredstvo za sproščanje in zabavo na ravni ekonomskega produkta. Dvanajst projekcij je

bilo odličen izziv občinstvu, hkrati pa sporočilo oblikovalcem programa, da so gledalci pripravljeni na zahtevnejše projekte.

Zadnji vikend v avgustu smo člani kluba praznovali prvo obletnico aktivnega delovanja. Zbrala se je nepričakovano velika množica članov, vendar nam mase za čevapčiče vseeno ni zmanjkalo niti do polnoči, kar

BOŠ-eva dekleta sprejemajo prijave na Kmečkih igrah

PGD Velike Bloke

Nova podoba gasilskega doma

Tudi v Velikih Blokah smo obnovili zunanost našega gasilskega doma. Glede na finančna sredstva skušamo zadovoljiti potrebe ljudi, vasi in okolja. Junija letos so se nekateri aktivni člani društva lotili zamenjave dotrajanih lesenih oken in vrat v sodobnem kovin-

ske – PVC stilu. Obnovo nam je omogočilo podjetje Kovinoplastika Lož s poslovno enoto v Novi vasi, ki že vrsto let na različne načine pripomore k temu, da lažje uresničimo naše zastavljene cilje.

V planu dela za nadaljnje obdobje

Obnovljeni gasilski dom v Velikih Blokah

je podaljšanje sejne sobe nad »mlekarno«, ker nam glede na zdajšnje potrebe na občinskih zborih in na nekaterih drugih večjih shodih in sestankih ta prostor ne zadošča.

Poudariti je treba, da vas Velike Bloke s svojim volilnim okrajem lahko uporablja naše gasilske prostore za volitve ali kake druge interesne dejavnosti. V dogovoru z vodstvom društva pa te prostore za svoje potrebe lahko koristijo tudi druga organizirana društva iz tega območja kot so npr. vaški odbor, Balinarsko športno društvo Lisec in drugi.

Mnenje domačinov tega kraja je, da je dom s svojo okolico zgrajen, dograjen in prenovljen za potrebe vasi, vaščanov in drugih prebivalcev, ki jih pokriva naše gasilsko društvo.

Ob tej priliki se v imenu vseh članov društva zahvaljujem za pomoč vsem tistim podjetjem in posameznikom, ki so prispevali na kakršen koli način pri dosednji izgradnji in adaptaciji gasilskega doma. Upam pa, da nam ne bo v prihodnosti zmanjkalo ne sredstev, ne volje in ne poguma, da uresničimo naše zastavljene naloge.

Tomislav Beroš,
tajnik PGD Velike Bloke

Geografska

Mlajši Bločani imamo pogosto težave s pojasnjevanjem, kje živimo in kje naj bi Bloke bile. Na ravno nasproten odziv sem naletela, ko sem se kot študentka geografije včlanila v Društvo mladih geografov Slovenije. V društvu študentje med drugim organiziramo tudi ekskurzije. Tako so naju s kolegom Luko, po domače Skajževim, ki ima vikend v Velikih Blokah in je že napol Bločan, kar sami prepričali, da organizirava ekskurzijo po Bloški planoti.

Kolege geografe sva povabila neki vikend spomladi. Z Luko sva pripravila splošno prezentacijo Blok na projekcijskem platnu. Obiskali smo Novolit, spustili smo se v Križno jamo in na drugemu robu Blok še v sotesko Kadice, ki jo je oblikovala Mateča voda. Skoraj po čudežu smo našli pot do nenavadne skale, ki ji domačini pravijo Mateča deklica. Na poti nazaj iz Kadic smo mimogrede opravili še koristno delo, saj smo pobrali precej smeti, ki jih nepridipravi, na žalost tudi Bločani, mečejo v sotesko.

Gospod France Škrabec nam je ob

smo označili za dobro organizacijsko potezo, ker na običajnih piknikih naprej zmanjka hrane, nato še pijače. Bili smo dobro pripravljeni na vse.

Z novim šolskim letom se ponovno obeta občni zbor, kjer bomo izvolili novo vodstvo, pretresli množico idej in zastavili načrte za novo sezono ter nad-

aljevali z vpisom novih članov. To naj bo spodbuda vsej še neaktivni mladini, da pristopi v BOŠ-eve vrste in tako pripomore k boljšemu delovanju. Odrpte so vse možnosti; od sodelovanja pri vodenju kluba do organizacije in izpeljave posameznih projektov. Vabljeni k ustvarjanju!

Miha Knavs

Sekcija BOL

Nova računalnika

Med poletjem smo kupili dva sodobna računalnika z vso potrebno opremo, ki sta primerena tako za preprosta opravila, kot tudi najzahtevnejše multimedijско urejanje (od grafičnega oblikovanja do obdelave zvoka in videa).

Računalnika sta vam na voljo v klubu, vedno ko je le-ta odprt. Brezplačno lahko »surfate« po in-

ternetu ali skenirate. Članom pa zagotavljamo tudi poceni tiskanje in zapisovanje na CD-je.

Sekcija BOL, ki je s tem zaživela, bo skrbela za vzdrževanje računalnikov, pomoč uporabnikom in izobraževanje. Torej! Če potrebujete katero izmed storitev ali imate težave z domačim računalnikom, dobrodošli.

Gregor Ulčar

Ekскурzija

meteorološki hišici razlagal o ostri bloški klimi, pri Slamarju pa še o bloškem smučanju in mnogih zgodbah, ki skoraj že tonejo v pozabo.

Tudi narava je poskrbela za dobro predstavitev mrzle bloške zime, saj smo v burji in zametih prehodili 21 km dolgo Krpanovo pot.

Kolegi so se ob odhodu strinjali, da

Bločani živimo v lepem kraju ter da je bilo tudi vodenje poglobljeno. Dodala bi, da so k uspešni izvedbi ekskurzije pripomogli tudi domačini, zato bi se za pomoč in sponzorstvo zahvalila občini Bloke za propagandni material, Ivici Oražem, Radu Ponikvarju in Francetu Škrabcu za vodenje; za prazne želodčke pa so poskrbeli Jože Modic iz trgovine Klas, moji starši in Lukova babica Joži.

Marjeta Jerič

Obisk in pobiranje smeti v Kadicah

Od strani

Ko kuhanje postane užitek

Miha Knavs

Po dolgem času smo doma jedli špagete. Nič nenavadnega, bi dejal, če ne bi bili ti špageti nekaj nenavadno vsakdanjega, neokusno neizvirnega. Špagete naredimo le takrat, ko se nikomur ne da kuhati dlje kot nekaj minut. To je frdamana laž, ker je prej potrebno dati mleto meso iz zamrzovalnika in čakati, da se odtali, nato pa dolgotrajno packati tisto omako. In v čem je srž, se najbrž sprašujete.

Doma jemo špagete le z omako iz mletega mesa, namenjeni pa so vsemu prej kot le-temu. Ko zagledam lonec z omenjeno vsebino, moj tek postane ravnodušen, ne méni se niti za morebitni sir v hladilniku, ne, za prav nič! Pa da ne bo kdo rekel, da sem izbirčen ali pa da imam vsega polno rit. Relativno je to morda res, ampak tu sem dosleden.

Moja predstava o špagetih je drugačna. Doma dejansko jemo mleto meso s špageti in ne obratno, kar me silno moti. In ravno iz tega razloga se je v meni rodil odpor do domače standardizacije neizvirnosti, prinesel pa je trden sklep in odločitev, da bom odslej špagete pripravljal sam – brez mletega mesa. In pri tem me sploh ne briga, ali imajo doma radi cimet v kofetu ali ne, ali imajo radi jajca s papriko ali ne, niti mi ni mar, če kdo mara jajca na špagetih. Sploh pa bi rad dokazal, da smo študentje v grobem res nesposobni kuhanja, odkar so uvedeni študentski boni.

S tem se poprej nisem strinjal, pravzaprav niti nisem razmišljal o tem, kasneje pa sem naletel med štopanjem na človeka, ki se je idejno skrajno zavzemal za ukinitve študentskih bonov. Bil sem osupel. Nikakor mu nisem mogel dopovedati, kako nam študentski boni lajšajo življenje, kajti on je vztrajno trdil, da nas poneumljajo. Šele v zadnjem času sem se pričel zavedati konkretnosti problema neznanja kuhanja in temeljnosti sogovornikovih besed, čeprav še vedno vztrajam, da študentski boni ostajajo, ker bi sicer bilo v Sloveniji pol manj študentov. Samoiniciativno sem se odločil, da se spopadem s problematiko kuhanja, kljub dejstvu, da nimam pretirane potrebe, še manj pa časa, da si sam pripravljam glavni obrok. Verjetno bo pogloblitno zadoščenje potrkalo na moje čelo šele čez mnogo let, ko bom ob status študenta in s tem ob subvencionirano prehrano s študentskimi boni.

Ob tem pa sem naletel še na eno težavo: kje naj se naučim kuhanja? Obstajajo sicer mnoge in razne kuharske knjige, vendar nekako človek mora začeti, knjiga pa mi je v prvi fazi lahko le za orientacijo, kaj in koliko moram dati v lonec, če hočem, da se bo izcimilo to ali ono. Občutka za kuho pa še vedno nimam. Morda bi se veljalo pomuditi doma kakšen dan ob štedilniku, ko mama pripravlja kosilo in pozorno spremljati dogajanje. Vendar vsak te možnosti nima. To me je gnalo naprej, da sem pričel budno spremljati oglase za razne tečaje, vendar kuharskega nisem zasledil nikjer, kot da kuhanje ni več moderno. Presenečen pa sem bil, ko sem v Salzburgu zasledil reklamni letak v mladinskem centru, da se večkrat na teden odvijajo kuharski tečaji za mlade. Od začetne stopnje, kako napolniti lonec z vodo in ga postaviti na plinski štedilnik, pri tem pa izbrati pravo velikost gorilnika, da ne razmetavamo po nepotrebnem z energijo, do stopnje, kjer se lahko naučiš priprave kulinarčnih specialitet z najbolj eksotičnih koncev sveta. Pa smo tam, kjer ni muh. Kaj pa pri nas? Mar ne bi bilo koristno, da bi se kak gostinec spomnil in organiziral kuharski tečaj, to bi bilo malce druženja in malce zabave, ob enem pa bi si pripravili še okusen obrok za malo denarja? Vsekakor ideja, vredna premisleka.

Mali nogomet na Studenem

NOGOMETNI TURNIR SE JE DOKONČNO ZASIDRAL V DOGAJANJE IN POSTAL TRADICIONALEN. NA STUDENSKI ZELENICI JE BIL ŽIVAHNO ČEZ CELO POLETJE. NAČRTI ZA PRIHODNOST.

Za izvedbo turnirja so se tako kot lansko leto organizatorji odločili, da najprej izvedejo predtekmovanje po skupinah, najboljše ekipe pa se uvrstijo v zaključne boje. Z žrebom so 12 sodelujočih ekip razporedili v štiri skupine s po tremi moštvi. S tem so zagotovili, da je vsako moštvo odigralo najmanj dve tekmi, celotno dogajanje pa je bilo tako izvedljivo v omejenem časovnem okviru. Pred začetkom turnirja je domači župnik blagoslovil igrišče. Številni obiskovalci pa so ogled športnih predstav izkoristili za medsebojno druženje.

Za letošnji turnir je bila značilna dokaj velika izenačenost ekip, kar je še dodatno dvignilo kakovostni nivo, za popestritev dogajanja pa je bilo pred končnimi obračuni izpeljano tekmovanje v izvajanju kazenskih strelav. Sicer je končno prvo mesto zasedla ekipa Metulj, ki je v finalnem obračunu po 7-metrovkah premagala ekipo Britofske Kokte (ki je, mimogrede, matični

klub kapetana slovenske reprezentance Mirana Pavlina). Tretje mesto je dosegla ekipa Prijatelji, četrto pa Cajnarje. Sodelovale so še ekipe: Studeno, ZK United, Gostilna Miklavčič, Zakrajški, Lipa, Bepop, Luzerji in Avto M. Najboljši strelec turnirja je bil Đimi Urbas iz ekipe Prijatelji z doseženimi petimi goli. Najuspešnejšim so organizatorji na koncu podelili pokale in praktične nagrade številnih sponzorjev.

Finale se je odločil po 7-metrovkah

Sicer pa je športna vadba na studenskem travnatem igrišču potekala praktično čez celo poletje. Posebej se rekreacija izvaja ob torkih in četrtnih, ki se je poleg vaščanov udeležujejo tudi nogometni zanesenjaki iz sosednjih vasi.

Studenci načrtujejo še dodatno obogatitev športnega prostora in popestritev tekmovanj ter rekreativno razgibanost tudi pozimi na bližnjem smučarskem prostoru.

Jože Avsec ml.

Avtomobilizem David Kraševac zmagal!

Kot smo pisali že v prejšnjem Bloškem koraku, imamo tudi Bločani predstavnika v slovenskem avtomobilističnem športu. Celo več, David Kraševac, ki tekmuje v Seicento pokalu, je eden uspešnejših dirkačev svoje kategorije v Sloveniji. Na dirki v Logatcu 20. 7. na tamkajšnjem dirkališču, pa je stopil celo na najvišjo stopničko in dokazal, da se po njegovih žilah pretaka tudi nekaj kerozina. Dobro formo je nato potrdil s tretjim mestom na Sorici, s tehničnimi težavami pa se je spoprijel na Gorjancih, kjer je dosegel solidno peto mesto. V skupnem seštevku je sedaj na tretjem mestu, s zaostankom 40-ih točk za prvo uvrščeno. Do konca sezone bo zagotovo še ena dirka, lahko pa se zgodi, da bosta celo dve. David je pred zaključkom optimist, saj ima še možnosti za osvojitve skupnega prvega mesta, kar bi bila prava senzacija.

Miha Mišič

Balinarsko ŠD Lisec

Kolesarjenje in košarka

V letošnjem poletju je balinarsko športno društvo Lisec – Velike Bloke izpeljalo dve športno-zabavni prireditvi. V mesecu juliju je priredilo kolesarsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo šestinseddeset tekmovalec. Tekmovali so na sedem in dvajset kilometrov. Na krajši dirki je zmaga Martina Francelj, na daljši

pa Andrej Francelj. Po končanem tekmovanju so se posamezniki pomerili še v spretnostni vožnji. Na koncu je sledil še kolesarski piknik, ki se je zavlekel do jutranjih ur.

Zadnjo soboto v avgustu pa je, kot lansko leto, športno društvo organiziralo še košarkarsko tekmovanje

v streetball-u. Prijavilo se je osem ekip, ki so bile razdeljene v dve skupini. V finale sta se uvrstili ekipi Avto M ter Furmanov. V dobri košarkarski predstavi je zmaga

ekipa Furmani, ki je slavila z rezultatom 15:6. Prvouvrščene ekipe so dobile pokale ter bogate praktične nagrade. Po končanem tekmovanju smo videli še tekmovanje v metanju trojk, da pa se ne bi izneverili tradiciji, je sledil piknik, kjer smo si obljubili, da se naslednje leto spet vidimo.

Franc Hrbljan

Kolesarska dirka in ...

... streetball v Velikih Blokah

Spominska slovesnost na otoku Rabu

Ob 60-letnici razpustitve koncentracijskega taborišča »Kampor« na otoku Rabu smo se 13. septembra letos tudi nekateri Bločani udeležili spominske slovesnosti.

Avtobusni prevoz in vodenje iz Nove vasi preko Cerknice in Loške doline je organizirala agencija TUR-servis iz Cerknice.

Na avtobusu je bilo kar precej takšnih, ki smo svoje najbližje, večinoma očete, izgubili v tem taborišču, drugi pa so se izčrpani ob kapitulaciji Italije vrnili domov in za posledicami trpljenja in mučenja kmalu umrli ali kasneje drugje izgubili življenje. Med nami sta bili tudi dve preživeli interniranki.

Marija Hudolin iz Prezida je bila v septembru 1942 kot 8-letni otrok s svojo mamo, sestro, bratom in staro mamo odgnana v taborišče na Rab, oče je bil v zaporu na Siciliji. Z Raba so bili odpeljani v Gonars, od tam pa še v taborišče v Trevisu. Tu je tudi umrl njen 17-letni brat, stara mama pa je umrla na Trsatu pri Reki med vračanjem proti domu. Iz taborišča so se izčrpani proti domu vračali večinoma peš in prišli v Prezid šele na Miklavžev dan

decembra 1943.

Druga preživela interniranka je Tončka Intihar s Hribarjevega pri Sv. Trojici, doma iz Babnega Polja. Tudi ona je bila kot dveletni otrok s svojo družino – očetom, mamo, sestro in staro mamo odgnana v taborišče na Rab. Tam sta ji umrla oče in stara mama, ona se je z mamo in sestro po razpustitvi taborišča skoraj peš vračala in končno vrnila domov.

Tistih hudih časov, ko so Italijani odganjali na Rab naše ljudi, se spominja Silva Šepec iz Iga vasi, ki je takrat imela 7 let. Njen oče je bil prav tako med temi nesrečniki, taborišče pa je preživel. Odgona množice zajetih fantov in mož iz trojiško-vidovskega področja se še prav tako dobro spominja tudi Ivan Škrlič iz Slemenca. Tedaj je bil 8-letni fantič, katerega oče je bil tudi odgnan na Rab, pa se je izčrpan in zelo bolan vrnil domov.

Gospa Silva Šepec nam je v nadaljevanju poti proti Rabu tudi prebrala dva soneta iz knjige »Ulaka« pokojnega pesnika iz Loške doline Vinka Šumrade, ki je, čeprav ni bil tam, pisal o Rabu.

V koncentracijskem taborišču Kampor na Rabu pa je bil tudi naš rojak Karel Pirman, doma z Mramorovega pri Sv. Trojici, letnik 1908, ki živi na Lavrici in je bil v našem glasilu že predstavljen v junjski številki leta 2001. Poleg drugih lepih pesmi v zbirki »K srcu« je napisal tudi pesem o Rabu. Mislim, da jo iz spoštovanja do njega lahko objavimo v Bloškem koraku in da ta naš zelo prijeten rojak gospod Karel ne bo hud ali užaljen, ker ga nismo posebej prosili za dovoljenje za objavo.

Upam, da prav tako ne bodo imeli nič proti vsi ostali, če se v imenu vseh, s katerimi smo dva dni skupaj popotovali na Rab in nazaj, zahvalim šoferju Vojku za res lepo in prijetno vožnjo in Lojzetu Kranjcu za izvrstno vodenje naše skupine in izčrpna geografska in zgodovinska pričevanja, tudi o zgodovini samega otoka Raba in predvsem o trpljenju naših ljudi v taborišču. Obisk Kamporja in udeležba tudi na letošnji spominski slovesnosti ob 60-letnici je bila tudi naš glavni namen. Komemorativne svečanosti v Kamporju Republiki Slovenija in Hrvaška organizirata namreč vsako peto leto.

Na slovesnosti, ki se je po načrtovanem programu začela točno ob 17. uri, so državo Slovenijo zastopali notranji minister dr. Rado Bohinc, dr. Peter Bekeš in

Franc Žnidaršič. Govorniki so bili tudi predstavniki Republike Hrvatke in predstavniki židovske skupnosti iz Zagreba. Za Slovenijo je zelo občuteno pel MPZ iz Loškega Potoka in pevski zbor iz Radeč, za Hrvaško pa PZ iz Zagreba. Vsi govorniki, tako slovenski in hrvaški kot tudi zastopniki židovske skupnosti, so se spominjali vseh žrtev fašizma umrlih v tem taborišču in spodbujali k čim večji strpnosti drug do drugega v sedanjem in prihodnjem času. Hrvaški minister za delo, družino in socialne zadeve, ki edini svojega govora zbrani množici ni bral, se je z grenkobo spominjal žalne slovesnosti v tem taborišču pred 15 leti, 1988 leta, na kateri je bilo prav tako veliko govorjenja o strpnosti in medsebojnem spoštovanju vseh narodov, ki so še živeli skupaj. Takrat še nihče ni niti pomislil, da se bo po letu 1990 dogajalo toliko gorja in padlo toliko nedolžnih žrtev v vojnah na ozemlju nekdanje Jugoslavije. »Očitno se iz zgodovine druge svetovne vojne nismo ničesar naučili, ker smo dopustili, da se je ponovno dogajala tako kruta morija,« je zaključil hrvaški minister.

Ob koncu proslave 60-letnice so slovenski in hrvaški organizatorji z vsemi prisotnimi iz obeh držav sklenili poslati protestno pismo v Bruselj zaradi Berlusconijske

Nadaljevanje na 25. strani

V spomin častnemu lovcu LD Nova vas

Janez Intihar

Dan pred njegovo smrtjo sva se srečala pri frizerju v Cerknici, se pozdravila in izmenjala nekaj vljudnostnih komplimentov o striženju in lepšanju.

Spoštljivo me je opomnil, da me že dalj časa ni srečal v »Grmu«, kamor lovci zahajamo in je naše neformalno zbirališče. Obljubil sem, da se bom poboljšal. Potroštal naju je, da bo sedaj bolje, saj je verjetno letošnje vročine in suhega obdobja konec. Po pozdravu je postal na pragu, kot da me želi povabiti na kavo, nato pa zamahnil z roko v pozdrav in odšel.

Naslednji dan, 29. avgusta 2003, je Janez odšel za vedno. Umrli je na svojem domu, v svojem

priljubljenem stolu, v katerem je tako rad posedal, poslušal radio in prebiral časopise.

Janez se je rodil v vasi Ulaka kmečkim staršem 21. 11. 1924. Že kot mlad fantič je odšel v partizane in vedno ponosno povedal, da je bil na pravi strani.

Lovec je postal leta 1947. Končal je srednjo gozdarsko šolo v Postojni, kjer si je pridobil teoretična znanja iz lova in lovstva. Praktična znanja pa je pridobival kot poklicni lovec, čuvaj in gozdar v kočevskih gozdovih. Pred prihodom v LD Nova vas leta 1963 je bil član LD Dolenja vas pri Ribnici.

Član LD Nova vas je bil vse do svoje

smrti. Njegovo žaro smo lovci LD Nova vas položili na pokopališču v Cerknici 2. septembra.

Od leta 1963, ko je Janez postal član LD Nova vas, je opravljal razne funkcije. Od 1975. do 1978. leta je bil predsednik, oziroma starešina LD Nova vas. Za svoje delo v lovskih organizacijah je prejel več odlikovanj in priznanj

med drugimi: Znak za lovske zasluge, Priznanje ZLD Notranjske, Red za lovske zasluge III. in II. stopnje in več kinoloških priznanj, saj je bil tudi aktiven lastnik in vodnik štirinožnega lovskega pomočnika.

Janeza sem osebno spoznal pred sedmimi leti, ko sem tudi sam stopil v vrste zelene bratovščine. Ob neki priložnosti je pristopil in me ogovoril: »Kaj je novega v Ravniku?«

Še preden sem odgovoril, se je predstavil in mi povedal, da je mlajši brat Jurclove Mice, ki je živel v Ravniku. Po tem kratkem pogovoru in predstavitvi se je najino prijateljstvo začelo, a na mojo žalost prehitro končalo.

Janez, lovci LD Nova vas se te bomo s spoštovanjem spominjali.

Franc Hiti, starešina LD as

Kolesarsko popotovanje po ZDA (3. del)

Bloke in Američani ...

»ČIKAGOTU«, »TORONTOTU« IN CLEVELANDU JE SLEDILO NADALJEVANJE PREK VALOVITE DRŽAVE PENNSYLVANIE SKOZI MESTA PITTSBURGH, BALTIMORE, AMERIŠKO PRESTOLNICO IN ZAKLJUČEK ODISEJADE V NEW YORKU. VELEMESTNE DŽUNGLE VABIJO!

Ob Morganovem spomeniku (najsevernejši točki, ki so jo med am. drž. vojno dosegle južnjaške čete) se zbudim v čudovito jutro ... Telo mi pravi, da sem pretekli dan pretiraval, a pred mano je skromnih 90 kilometrov do Pittsburgha. Nekje na poti zagledam avtomat za pijačo. Nič takega v teh krajih, saj stoji za vsakim vogalom, pa naj bo to trgovina, šola ali pa gasilski dom. Toda ta je bil starejši izdelave, kar bi utegnilo pomeniti, da ne loči dvotolarskega kovanca od ameriškega četrtaka. Poskusim – in deluje. Še več. Pijača je zgolj po 30 centov, kar pomeni, da za »pol dolarja« (de facto štiri SIT) dobim pločevniko pijače in 20 centov drobiža. V meni se prebudi balkanski melos. Kupim 11 »piksen« – kolikor lahko tovorim na že tako preobloženem kolesu, za povrh pa mi je vrnjenih še \$ 2,20. Če to ni dobra kupčija! In le lastniku avtomata se imam zahvaliti, da sem tiste nedelje kljub strašni utrujenosti zmogel do cilja.

VICKY, JOE & JACKOB MATIG

Oziroma Viktorija, Jože in Jakob Matičič po domače. Bolj ali manj po naključju je nanese, da sem spoznal mamičina bratranca in sestrično, s katerimi nismo imeli stika nemara že štirideset let. Na prvi pogled bi jim pripisal okoli 60 let, največ 70 – v resnici pa že vsi trije štejejo preko 80.

Samoumevno se mi je zdelo, da se v teh krajih

govori angleško, nakar Jože pribije vprašanje v kleni bloščini: »A smučaš kej?« Slovenščina iz njegovih ust me je vrgla iz tira in moral sem prav pomisliti – oh seveda, saj oni so šele druga generacija, le kako drugače bi se lahko sporazumevali s svojimi starši, ki niso znali angleško več kot je treba, da kupiš kilo moke v trgovini. – »Ja, smučam ... ampak ne po bloško, pa tudi sicer v naših krajih ni več tako ugodna smuka. Vedno manj je snega.« Pri tem moram paziti, da ne bi govoril preveč knjižno ali se, bogne daj, pačil po ljubljansko, kot se človeku rado primeri v pogovoru z neznancem, saj oni ne znajo govoriti drugače kot jih je naučila mama – po bloško (in to tako, kot se je govorilo pred 100 leti). Čeprav so že pravi Američani, jih je zanimalo marsikaj o »domovini«. »Kdu je Ribčan?« so vrtali vame dalje ... Kmalu smo prešli nazaj na angleščino, večer pa smo zaključili pri vprašanjih o slovenščini, slovnici, slovenski politiki, parlamentarni demokraciji in osamosvojitvi.

Pri kosilu nanese na našo hrano. Mojim sogovornikom se kar pobliskajo oči in eden čez drugega naštevajo: kisló zelje (»majšanca«), »kolerada«, ješprenj, žganci – koruzni, ajdovi, krompirjevi ... z ocvirki!, pa ocvirkova potica in potica in sirovi štruklji in »štrudelj« in obara in goveja »župa« in krompir ... Uh, kruh. »Ja, kakšen kruh je pekla mama Rotija.« Pohvalijo jo kot dobro kuharico. Spričo tega in malega vrta za hišo med recesijo v tridesetih niso trpeli. Je pa treba reči, da

je povprečna slovenska gospodinja v ameriških merilih več kot odlična kuharica.

Tako srečanje ti pusti močan pečat. Ko se zamisliš, ugotoviš, da kot Bločan/Slovenec nimaš drugega kot svoje narečje, domačo hrano in bloško smučanje.

BALTIMORSKA IZKUŠNJA

Po mesecu in pol sem kot pravi popotnik večinoma prenočeval v šotoru na vrtovih mojih gostiteljev (ali pa so me celo povabili v hišo) in Američani so se še enkrat dokazali kot izjemno odprti ljudje.

Tako sem lepega večera naletel na motoriste (»bajkerje«), ki so se vračali z motozborom – 100-letnice Harleya Davidsona. Bila je sobota in nagov-

Sončni zahod in pokrajina, ki s poraščenimi temačnimi in ne previsokimi hribi spominja na Notranjsko.

orili so me, naj ga naslednji dan obiščem tudi jaz. Z imeni zabavne glasbe kot so CCR, Bob Dylan in Lynyrd Skynyrd se je slišalo kot velika stvar, pa še zemljevid in vstopnico so mi dali. Res se odločim, da grem pred Washingtonom še v Bal-

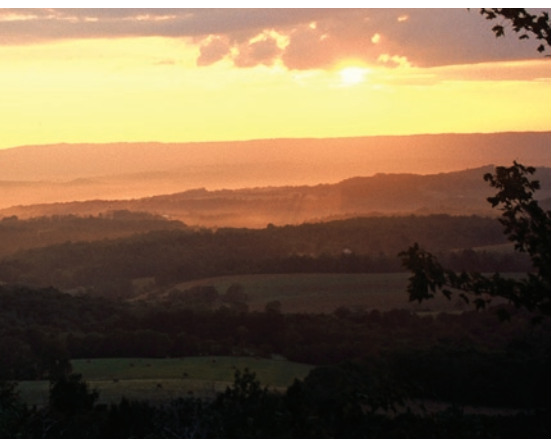
Pri nas se veliko govori o Američanih, ki da so strašni onesnaževalci okolja, kar je res. Ni pa res, da nič ne storiijo zanj. Če upoštevamo, da je bila reka Ohio, ki teče skozi Pittsburgh (nekakšne ameriške Jesenice) v 70. letih tako onesnažena, da je zagorela, lahko rečemo, da je napredek izjemen. Prav tako še nisem slišal, da bi v Sloveniji obstajal kakšen program, po katerem bi prostovoljci (t. j. vsi državljani!) pobirali smeti ob cestah – pa je to najmanj tako pereče kot v ZDA.

Na enem izmed »piknik prostorov« sem srečal razširjeno družino, ki je imela vsakoletni piknik Clarkove rodbine. Zbrani so bili vsi od najstarejših do najmlajših. Takoj so me sprejeli in pogostili. Očarali sta me dve stvari. Prva: na srečanju ni manjkala generacija srednješolskih najstnikov, ki se slovenskim staršem izmuznejo takoj, ko končajo osnovno šolo. In druga: dosledno spoštovanje zakona o prohibiciji alkohola (ki prepoveduje pitje na javnih krajih) – ne vem sicer kako »se spravijo na obrate«, a morda se prav zaradi tega tako razumejo.

timore.

A stvari so se zakomplicirale: zjutraj sem eno uro zaspal, med potjo sem dvakrat vedril in trikrat »flikal« gumo, pot je bila bolj strma in 20 km daljša kot sem mislil. Zato sem bil popoldan psihološko že povsem strt. Ko sem s trmo le došel na cilj, je kazal števec 165 km, ura devet zvečer in varnostnik, da naj kar grem, ker je že vsega konec. Naivno sem bil upal, da bom lahko prespal kar kje na prizorišču ... Kaj pa sedaj? Na lov za prenočišče. Računam, da ga bom našel v centru mesta. Vsi ljudje, ki jih srečujem, me imajo za samomorilca. Ob taki uri? V mestu s takim kriminalom? – »Ne, youth-hostla ni, lahko poskusiš v pristanišču, ampak večja je verjetnost, da boš staknil metek v glavo kot pa poceni posteljo v Baltimore ...«

Ko se po dveh urah in pol in tridesetih kilometrih (na 165 podlage!) tavanja obnemogel, obupan in žejen ustavim na črpalki, da vprašam za smer do dragega gostišča in si kupim nekaj za popiti, pride mimo Jerry. Bil je kot angelček, ki je zbežal Miklavžu: v belih čevljih, belih hlačah in beli majici, svetle polti, modrih oči in plavih las. Peljal me je do Richarda, pri katerem sem ostal kar dva dni. Počutil sem se kot v hotelu s petimi zvezdicami.

OBRAZI IZ VELEMESTNE DŽUNGLE

V mestih, kot sta New York ali Washington, je prva »dolžnost« vsakega »pravega« turista, da si ogleda vse muzeje, galerije in arhitekturne bisere. Bela hiša, Capitol, Muzej holokavsta, kip svobode, borza, moderna galerija, meropolitanska opera, prirodoslovni muzej, Empire State Building, Chrysler Building, Cenrtal Park, Brooklynski most, veleblagovnica Macy's ... Kljub veličastnosti večine naštetega človek dostikrat ne odnese dosti več od kljukice na svojem seznamu znamenitosti, saj si na taki poti ne moreš vzeti več kot en dan za ogled. Za zgled: če bi si hotel v metropolitanski galeriji ogledovati vsako delo 1 minuto, bi porabil za ogled celotne zbirke nekaj let! In ko pogledaš tako mesto od daleč, se ti zdi vse le kup železobetona, asfalta, razgrete pločevine in ljudi, ki kot mravlje vsi nekam hitijo. A vsak človek ima svojo zgodbo. In če ji prisluhneš, začutiš mesto drugače, globlje. Tudi sam se počutiš sprejet in del njega.

Nikoli ne bom pozabil Paula, ki je bil nekoč operni pevec, a mu je začela vloga marionete v rokah režiserja in publike presedati. Mogoče bi nekoč postal slaven, pa se je odločil drugače. Kupil si je majhno tovorno vozilo in odprl selitveni servis. Srečen je. Poje le še v cerkvi in to takrat, ko sam hoče, ne pa na ukaz!

Ali pa Martin. Pred dvajsetimi leti se je preselil iz Berlina. V New Yorku je našel svojo priložnost kot znanstvenik. Tu si je ustvaril dom. Če ni s prijatelji, si zaigra na pravi koncertni klavir, ki krasi njegovo dnevno

Richardov brezplačni hotel s 5 zvezdicami. Ponudba (hrana, pijača ...) in oprema (bazen ...) je bila vredna svojega denarja!

sobo. Ker ni imel podnajemnika, je v prosto sobo posadil kar mene – kot bi se poznala že od zmeraj.

Jeanette je Kanadčanka iz Quebeca. Bila je druga belka v Harlemu (črnski četrti New Yorka), ko se je preselila tja. Neskromno se pohvali, da je Harlem odprla za belce. Ima prijaznega psa, mladinski hotel (najbrž enega najcenejših v mestu) in zadovoljne goste. In to je vse, kar potrebuje.

In tukajšnji slovenski župnik! Pater Krizolog živi v soseski East Village, kjer je tudi majhna cerkva, ki se navzven ne loči od ostalih vrstnih hiš. Soseska je precej »alternativna«. Pojasnil je bistvo demokracije, ki ni v parlamentu, ampak v glavah ljudi. Tako v Ameriki o obnovi WTC-ja ne odloča župan, parlament ali pa nemara Bush, ampak vsi, ki imajo to pravico (od svojcev žrtev in reševalcev do arhitektov, investitorjev in mest-

nih oblasti).

ENAJSTI SEPTEMBER

Za večino prva obletnica tragedije, zame dan odhoda. Na proslavah, ki se vrstijo po mestu, ugotoviš, da povešeni obrazi niso izraz trenutne politike, temveč osebnih žalovanj za ubitimi. In mnenje marsikoga, da so »itak vsi Američani navadni buteljni« se po dveh mesecih bivanja tam izkaže za čisto traparijo.

Odhod na letalo, ki nudi razkošje treh sedežev vsakemu potniku (in še je nekaj prostora), ter povratek domov. Ob prihodu občutki, zavoljo katerih bi šel takoj še enkrat (samo da bi se lahko potem zopet vrnil in vnovič občutil to). In ja, bo že držalo, da je Amerika tukaj in ne tam.

Simon Korenjak

Manhattan. Največja koncentracija nebotičnikov na svetu in prebivališče milijonov ljudi. Vsak od njih ima svojo zgodbo.

*V življenju le skrb in delo si imela,
sedaj od vsega truda si zaspala,
odšla si tja kjer ni več bolečin,
a nate več en bo ostal spomin.*

Zahvala

Mnogo prezgodaj je prenehalo biti srce naše skrbne in dobre mami, mame in žene

Ivanke Križ

iz Nove vasi. Zahvaljujemo se vsem, ki ste se od nje poslovili v tako velikem številu, izrekli ustno in pisno sožalje, podarili sveče, ki jih bomo v vašem imenu prižigali na njenem grobu in jo zasuli s cvetjem, ki ga je tako ljubila.

Iskrena hvala pevcem MPZ Cerknica, Društvu upokojencev Nova vas, Društvu invalidov, gospodu župniku Alojzu Hostniku za čustven poslovilni obred, govornikoma gospe Mariji Žgajnar in gospodu Mirku Dolesu za ganljiv poslovilni govor.

Zahvala dr. Bernardi Gržina iz bolnice Sežana in gospe Mariji Fatur iz Ilirske Bistrice za vso nego in skrb, podjetju AVE – pogrebne storitve gospe Mileni Oražem, posebna zahvala pa velja Zori Obreza in Jožetu ter Mileni Kaever za neizmerno pomoč ter sosedom, prijateljem in vsem, ki ste jo imeli radi in ji dajali moč in voljo ter nam pomagali in stali ob strani v teh težkih trenutkih.

Vsem iskrena hvala.

Prižgala se je nova zvezdica na nebu, ki bo vedno sijala v naših srcih.

Greta in Mitja z družinama, mož Tone

Letos tudi na Blokah vroče poletje

Na Blokah smo včasih imeli tudi poleti znosne temperature. Na meteorološki postaji v Novi vasi, kjer beležimo temperature trikrat na dan (ob 7., 14. in 21. uri) že od leta 1956, je bilo v vseh letih v juliju ali avgustu izjemoma izmerjeno več kot 30° C. Letos pa se je popoldanska temperatura v juniju, juliju in avgustu kar 22-krat dvignila nad 30° C, 13. avgusta je bilo celo 34° C, kar je za Bloke prav gotovo absolutni rekord.

Vsi trije meseci so bili zelo sončni. Sonce je sijalo skoraj 800 ur. Padavin je bilo komaj za dobro polovico dolgoletnega povprečja, pa še to so bili v glavnem nalivi. Bilo je nekaj neviht, 23. julija in 19. avgusta je med nalivom nekaj časa padala sodra in toča, vendar v primerjavi z neurji drugod po Sloveniji to ni povzročilo večje škode.

Jutranje rose so bile tudi dokaj redke. Zaradi suše so bile najbolj prizadete travinje, sena se je nakosilo komaj polovico od normalnih letin. Otave pa skoraj ni.

Da je na Blokah dež močno ohladil ozračje, smo doživeli 31. avgusta, ko je popoldne močno deževalo. Zvečer pa se je razjasnilo, temperature je bile samo 7 ° C. Nato so se prve dni septembra pojavile prve slane.

V stoletni pratiki piše: »Kakor zadnji srpan (avgust) vremeni, tako cela jesen se drži.« Bomo videli, kaj nam bo prinesla. Verjetno precej dežja in bo tako letoletna količina padavin v okviru dolgoletnega povprečja. Ampak o tem pa v naslednji številki našega glasila.

France Škrabec

Gripa in prehladi

ČEPRAV JE ZUNAJ ŠE KAR POLETNO TOPLO, SE NEZADRŽNO BLIŽAJO HLADNI JESENSKO-ZIMSKI DNEVI. VSI PO VRSTI SI ŽELIMO, DA BI KAR NAJBOLJE KLJUBOVALI MRAZU, SNEGU, VETRU IN VREMENSKIM SPREMEMBAM IN TEŽAVAM, KI JIH POVZROČAJO. V TA NAMEN PA MORAMO ZNATI TUDI SAMI POSKRBE TI ZA DOBRO ZDRAVJE IN PRIMERNO POČUTJE S PRIMERNO PREHRANO, GIBANJEM V NARAVI IN SPROSTITIVJO. HLADNI DEŽEVNI DNEVI PRINAŠAJO PREHLADE, GRIPU IN DRUGA NALEZLJIVA OBOLENJA, PA TUDI DRUGA KRONIČNA NENALEZLJIVA OBOLENJA SE RADA POSLABŠAJO.

V grobem razdelimo nalezljiva obolenja na tista, ki jih povzročajo bakterije in tista, ki jih povzročajo virusi. Bakterijska obolenja, kot so gnojna angina, vnetja sinusov, vnetja srednjega ušesa, bakterijske pljučnice, gnojni bronhitis in vnetja sečil zdravimo z antibiotiki, za virusne okužbe pa trenutno še nimamo učinkovitega protivirusnega zdravila. Najpogostejša virusna obolenja v jesenskem in zimskem času sta navadni prehlad in gripa.

Prehlad je torej najpogostejše obolenje zgornjih dihal, za katerega je značilen voden izcedek iz nosu, kihanje, solzenje, bolečine v žrelu in suh dražeč kašelj. Rezervoar virusov, ki povzročajo prehlad, so otroci, predvsem šolarji. Ti prenesejo virus v družino, kjer se virus prenaša od enega člana do drugega. Člani družine zbolevajo v dveh do pet-dnevnih časovnih presledkih. Virus se prenaša z neposrednim in posrednim stikom izločkov zgornjih dihal na sluznice ali predmete ter s kužnimi kapljicami. Prehlad se začne s slabim počutjem in izcedkom iz nosu, ki je najobilnejši drugi in tretji dan. Istočasno nastopijo bolečine v žrelu, bolnik je hripav in kašlja. Bolnik lahko izgubi okus in voh. Bolezen traja en do dva tedna. Majhni otroci imajo lahko povišano telesno temperaturo, odrasli so ponavadi brez vročine. V povprečju odrasli prebolevajo letno dva do štiri prehlade in otroci od šest do osem. Število prehladov se s starostjo zmanjša. Pri kadilcih je potek prehlada hujši. Zdravljenje prehlada je v bistvu zdravljenje simptomov. Uporabljamo sredstva proti kašlju, kapljice za nos, primeren je počitek in aspirin za lajšanje glavobola ali povišane telesne temperature. Pri tem je pomembno vedeti, da prehlada ne zdravimo z antibiotiki.

Gripa pa je akutna nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo virusi influence A in B. Značilno za gripo je, da nastopa v

epidemijah in pa sposobnost virusa, da se spreminja. Epidemije se pojavijo skoraj vedno pozimi. V času epidemije zbolijo običajno 10 do 20 % ljudi, v določenih starostnih skupinah lahko 40 do 50 %. Virus gripe se prenaša s kužnimi kapljicami s kihanjem in kašljanjem. Bolezen se začne en do tri dni po okužbi z mraženjem, mrzlico, glavobolom, utrujenostjo, močnimi bolečinami v mišicah in križu. Pojavijo se pekoče bolečine v očeh, hripavost, suh kašelj. Temperatura je visoka do 40 °C. Dihanje skozi nos je oteženo, suh kašelj spremljajo bolečine za prsnico in pekoče bolečine v grlu. Vročina je običajno neprekinjeno visoka tri do štiri dni, lahko tudi sedem. Pri starejših bolnikih, bolnikih s sladkorno boleznijo, kroničnimi pljučnimi boleznimi, srčnih bolnikih je potek bolezni lahko hujši, vročina je dolgotrajnejša, bolniki so lahko močno prizadeti, kašelj je vse hujši, pojavijo se lahko znaki pljučnice.

Zdravljenje gripe je simptomatsko. Priporočamo ležanje, dovolj tekočine, sredstva proti bolečinam in znižanju telesne temperature.

Najboljše sredstvo za preprečevanje gripe pa je vsekakor cepljenje. Učinkovito cepivo mora vsebovati zadnji spremenjeni podtip virusa, ki trenutno povzroča epidemijo. V ta namen je svetovna zdravstvena organizacija ustanovila številne laboratorije po svetu, ki spremljajo gibanje in spremembe virusov. Cepimo vsako leto od meseca novembra dalje. Cepljenje priporočamo še posebej ogroženim bolnikom in sicer: bolnikom z boleznimi srca in ožilja, bolnikom s kroničnimi presnovnimi boleznimi (sladkorna bolezen), bolnikom s kroničnimi pljučnimi boleznimi, bolnikom s kroničnimi ledvičnimi, krvnimi in živčnomišičnimi obolenji, otrokom in zaposlenim v vrtcih, šolah, zdravstvu, trgovini, prometu

Olga Doles, dr. med.

SOBOTA V TRGOVINI ...

Prebudila sem se v čudovito sobotno jutro. Po jutranji kavi sem polna energije in v mislih si sestavim plan za danes: na hitro bom postavila še nekaj malenkosti, potem pa v avto in v trgovino. »Saj bom tik-tak nazaj,« še pozdravim moža, leta pa se mi nekam čudno popačeno nasmehne. »Aja,« razmišljam, »sem rekla, da bom iz trgovine tik-tak nazaj. Mogoče bo pa danes drugače kot druge sobote«.

Dobre volje se pripeljem pred trgovino in parkiram. Zagledam znanca, ki visi na svojem avtu, kadi in mi deluje nekam nervozno. »O, Jožko, si že nabavil?« ga vljudno nagovorim. »Ženo čakam, je že dve uri notri!!!« se skoraj zadere nazaj. »Potem bo pa res kmalu prišla ven,« se hudomušno nasmehnem in stopim proti vratom. Hiter pogled v notranjost in vsa moja »hudomušnost« me je v hipu minila. »Pa kaj je zdaj to, zakaj mi gredo takoj mravljinci po telesu? In zakaj se mi vsa pozitivna energija takoj začne pretvarjati v negativno!? Saj je vrsta samo do mesarja ... pa še vozička nisem vzela zunaj ...« Na hitro ga pograbilim, se obrnem in »bumf« v eno

gospo. »Opa, oprostite, je tako malo prostora,« se opravičujem. »Nič hudega, ta prenova trgovine pač ni mogla narediti čudežev.« »No saj res, pa kaj jaz zmeraj toliko kompliciram,« skušam pomiriti mojo naraščajočo nervozo.

In moje nakupovanje se začne pri sadju. Aha, banane imajo v akciji, po 199 Sit. Vzamem lep šop banan, jih stehtam in kaj, nekaj čez 600 Sit!!!! Ponovno stehtam – ponovno ista cena ... »Pa po koliko so te banane?« vprašam edino trgovko v mojem vidnem polju. »Se mi zdi, da okoli 300 sit!« mi odgovori. »Kako, če je pa tukaj cena v akciji 199 sit?!« se mi že dvigujejo lasje. »Ja, že dva dni ne več, kaj bi šla ena zamenjat ceno?« zavpije po trgovini. Mene pa mine nakup banan. In spotoma v jezi s pogledom ošinem še polico z omakami. Seveda Tomatine za pico še vedno niso naročili. Nekoč, ko sem prosila, če jo lahko nabavijo, sem dobila namreč odgovor, da je tista v pločevinki tudi za pico. Kaj pa Bločani vedo, kaj je Tomatina. Pa Nesquick v škatli ... haloooo, kaj pa je to?!

Zdaj moram pa res preusmeriti svoje misli s tega negativnega razmišljanja. Zavijem k mesarju. Fant je poln

hudomušnih besed in dobre volje, pravo sonce na koncu trgovine. Hitro me postreže, pa tudi za moje živali se vedno kaj dobi.

Stopim še do police, kjer je mleko, želim kupiti tistega od Pomurke, pa je na polici samo prazen karton. Počakam, da pride mimo prodajalka in jo povprašam po željenem mleku. »Grem pogledat v skladišče,« in izgine. »Pa Donata tudi nimate?« še zavpijem za njo. Čakam, pa je ni nazaj. »Aha, pa Tablesol za pomivalca moram še najti.« Preložim že pol police, ko pride prodajalka z mojim mlekom. »Pa Donat?« kar se da nežno vprašam. In – brez besed odide. Tablesol sem k sreči našla, ker – da bi jo še enkrat poslala v skladišče ...

»In sedaj vzamem samo še malo kruha, pa lahko grem proti domu ...« razmišljam in se lepo postavim v vrsto. Pred mano »štrpica« neka gospa in se meni sama s sabo: »Pa saj to ni res, nikjer nobene že deset minut ...« No, pa smo tam. Zdaj bomo pa kar še malo čakali ... No, pa nismo dolgo, par minut, pa je pritekla ena prodajalka – tista iz skladišča, seveda. »Imate tak pa tak kruh?« »Nimamo.« »Pa takega?« »Nimamo, gospa, ga je zmanjkalo.«

»Prav, pa dajte tistega.« Fino, kruh sem dobila, sedaj pa v vrsto za blagajno ... Obrnem se, o groza, vrsta je spet do mesarja. »Zakaj pa imajo še ene blagajno?« se mi spet motajo hude misli. Medtem ko čakam, opazujem ljudi, ki stojijo v vrsti. Pa ne ravno mirno.

Veste kaj, dragi Bločani? Sem prav vesela, da nisem samo jaz taka »negativnica«, kajti večina v vrsti obrača z očmi in se nemirno prestopa. »Prav jim bodi,« sem že malo škodoželjna, »pa naj gredo drugič v kakšno drugo trgovino.«

»Ampak,« me prešine, »to velja tudi zame, tudi jaz ves čas nergam in ne naredim nič, da bi se kaj spremenilo.«

In skoraj bi na ves glas zavpila: **Ljudje, ali bo že kdo kaj storil za to, da bo ta naša trgovina začela funkcionirati normalno!**

In prišla sem mimo blagajne, zgodba o tem pa je že druga in mogoče vam jo napišem kdaj drugič, ko bom boljše volje ...

Pa obilo nakupovalnih užitkov vam želim,

Kar ena
(naslov je v uredništvu)

NEUREJEN KATASTER IN VLOGE ZA KMETIJSKE SUBVENCije

Že v Suhorobarju št. 19 in 20 sem pisal o katastru, kako je neurejen, sedaj se pa spet pri uveljavljanju za subvencije na površino in kulturo ter namen rabe kmetijskega zemljišča pojavlja problem. Vložiti je treba vloge za kmetijske subvencije. Neposredna plačila na hektar so za letos malo

višja kot prejšnje leto. So pa tudi spremembe, ker je treba vpisati tudi gozdne površine. Tu pa spet nastane problem, ker so dejanske površine drugačne, kot jih imajo kmetije v svojih posestnih listih.

Primer: Za 20 hektarov veliko kmetijo imaš podatke za 12 hektarov njiv, travnikov in pašnikov, 8 hektarov pa gozda. Namerno sem navedel zaokrožene številke za lažji izračun. Če to primerjaš s površinami, katere lahko prijaviš po obdelanem ali

pokošenem hektaru, se ne ujema s stanjem v operatu. Vse seštete površine upišeš v obrazec in sešteješ in dobiš vse skupaj 8,5 hektara za uveljavitev subvencije. Kje je sedaj še razlika 3,5 hektara? To pa lahko upišeš kot površina v zaraščanju, seveda na lastno odgovornost. Če bo prišla kmetijska inšpekcija na pregled in ugotovila nepravilnosti, bo vlogo zavrnila. Prav to je zelo jasen pokazatelj, kako imamo še neurejeno stanje v zvezi s katastrofom, ki bi ga morala država že

zdavnaj urediti in sproti urejati. Pa še eno dejstvo je, da nenehno spreminjamo pravila, to pa koristi samo naši slavni vladi, da lažje zadržuje izplačila. Na podeželju je vse manj ljudi, vsak si poišče lažje in boljše plačano delo v mestih, vse več pa je neobdelanega in če se bo tako nadaljevalo, se je vprašati, kakšna bo naša sedaj še lepa Slovenija čez 10 ali več let. Zato je nujno urediti kataster.

Janez Arko, Gora

Nadaljevanje z 21. strani
nerazumljivo nesramne izjave. Vsi narodi vemo, da so koncentracijska taborišča uničevalna, saj je samo na Rabu umrlo 4000 Slovencev.

Ker smo na Rabu prenočili, smo si naslednji dan pod vodstvom našega Lojzeta ogledali tudi preostale dele otoka Raba in na kratko še enkrat obiskali Kampor. Nekateri iz naše skupine smo se udeležili tudi maše v stolnici mesta Rab in bili zelo prijetno presenečeni, ko je tamkajšnji župnik pozdravil brate Slovence in nam vsem sorodnikom umrlih v taborišču izrazil sožalje,

zaželel prijetno bivanje in srečen povratek na svoje domove širom po Sloveniji.

Že zgodaj popoldne smo se poslovili z »našega« otoka in se v Mišnjaku vkrcali na trajekt do Jablanca. Na poti smo se ustavili še v Senju, katerega bogato zgodovino nam je orisal g. Kranjc. Upam, da tudi vsi ostali z mano delijo mnenje o zelo dobri družbi na avtobusu, saj smo se skoraj nič utrujeni in dobro razpoloženi srečno vrnili domov v upanju, da se čez 5 let zopet skupaj popeljemo na Rab.

Jožica Škrlič

POTREBUJETE PREVOZ

k zdravniku, v bolnico ali pomoč pri starejših, bolnih?

Pokličite: 051/228 575, Martina Hribar, os. dop. delo

(Cena po dogovoru)

SOŠOLKE, SOŠOLCI!

V letu 1939 smo bili rojeni, v šolo smo vstopili 1946, šolanje v Novi vasi pa zaključili 1954. Zares lepo bi bilo srečanje po 50 letih. Da bo organizacija srečanja stekla, se oglasi po telefonu! Jožica Strle Pogorelc (01/534 71 24, 031/658 749), Mari Avžlahar Urbas (01/437 50 68)

Spomin na A. Hrena

Bloke, 21. 9. 2003 – Na pokopališču pri Fari je danes škof Jožef Kvas blagoslovil spominsko ploščo nekdanjemu bloškemu župniku Antonu Hrenu. V pridigi je poudaril, da ima ta maša namen prošnje za odpuščenje, spravo in mir. Tako je tudi župnik Hren po šestdesetih letih dobil pravico do groba.

Otvoritev novega bara

Sv. Duh, 19. 9. 2003 – Ob otvoritev bara je lastnik Mitja Zidar zatrdil, da je to šele začetek. Do pomladi namerava opremiti še kuhinjo in tako bo iz bara ustvaril restavracijo. Čez čas, to so njegovi načrti, pa bo uredil še sobe, tako da bo kmečki turizem, tako je prostor registriran, potrdil svoje ime.

Poletni bloški dogodki skozi oči (in ušesa) Obloškega Tončka

KRIŽEVE PROCESIJE, TELOVO IN BLOŠKO BANDERO

Tri dni pred vnebohodom so bile včasih »križeve procesije« s prošnjo za dež in dobro letino. Procesij zdaj ni več, so pa bile tiste dni prošnje maše z enakim namenom. Pri teh mašah je bila letos udeležba kaj pičila.

Pa so v letošnji suši prišle nekatere faranke k župniku, da bi oznanil mašo, kjer bi prosili za dež.

Župnik jih je na kratko odpravil:

»Prošnje maše so že bile, malo Bločanov se jih je udeležilo. Zato je bilo tudi dežja samo za en očenaš.«

Za letino je tudi procesija na telovo. Iz vsake soseske pri tem možje nosijo bandero soseskega patrona. Letos pa ni bilo nobenega, ki

bi nosil bandero za sosesko Velike Bloke.

Novci (Novovaščani) so govorili, da zato, ker procesije ni organiziral vaški odbor Velike Bloke. No, nato so se nekateri izgovarjali, da je velikobloško bandero tako »zdelano«, da ga ne gre nositi v procesiji skozi Novo vas.

STARI GASILCI OB 110.

OBLETNICI

Na predvečer blagoslovitve in odprtja novega gasilnega doma v Novi vasi je predsednik novovaških gasilcev Zvonko povabil na svečano sejo tudi gasilce – veterane.

Po uvodu je po seji povabil k besedi tudi njih. Škrabčev Ivan, ki je bil v drugačnih časih dolgo let predsednik gasilskega društva, je dejal:

»Tamladi morajo zgrabiti današnji

čas. To vidimo pri gasilcih, to vidimo v naši občini. Tudi na vrhu naše države bi moralo biti tako, če hočemo kam naprej. Zdaj pa tam gledamo 'te stare stebre'.«

KMEČKE IGRE IN BUT

Zadnjo nedeljo v juliju so bile po enoletnem premoru tradicionalne bloške Kmečke igre. Vroče in lepo je bilo vse skupaj.

Zvečer sem se hladil doma pod jablano in v mirnem večeru je bilo lepo slišati Miheličevo harmoniko.

Po deveti uri pa se je zaslislalo: BUT, BUT, BUT!

"Prmej, saj še niso volitve, da si minister But na bloških igrah dela reklamo,« sem si mislil.

Ampak potlej je vstalo neko vpitje.

»Tepejo se,« sem si rekel. »No, ja!

Saj je veselica, zakaj pa ne.«

Potlej je pa zaropotalo, zakrutilo – Miheliča ni bilo več slišati v poletni večer.

Ko sem razmišljal, kaj to pomeni, sem se spomnil, da je na plakatu tudi pisalo, da bodo zadaj za šolo po igrah igrali rock ansambli.

Ob teh divjih glasovih sem se spomnil še nečesa. Pred desetletji je po mleko v novovaško mlekarstvo vsak dan prihajal tovornjak Ljubljanskih mlekarov s praznimi mlekarskimi kanglami in polne vozil v mlekarstvo v Velike Lašče. Takrat so še vsak jesenski petek ljubljanski mesarji odkupili vsaj en tovornjak prašičev.

Tovornjak s praznimi »kantami« se je v Lužarjevem bregu prevrnil, prav takrat pa je izza ovinka vanj priletel poln tovornjak s prašiči. In takrat je bilo slišati podobno »muziko« kot po deveti uri zvečer na Kmečkih – rock igrah. Ropotalo je in krulilo. Naj bi bilo »čisto po kmečko.«

Prav po kmečko BUT, BUT vas pozdravlja Obloški Tonček

Toča prihaja iz mesta

»Veš kaj, Janez, letos pa pojdimo prej k teti na deželo, da ne bo rekla, da pridemo samo jeseni po ozimnico. Naj vidi teta, da znamo poprijeti tudi za delo, ne le pospravljati gotovo.«

To se je razveselila teta Ana nečakinje in moža, ko sta prišla, da bi ji pomagala na polju. »No, če res mislita pomagati, vama bom pa kar motiko dala,« je začela teta Ana brez vsakega drugega uvoda.

In so se spravili na delo vsi trije. Njiva je bila dolga kot hudo leto. Nečakinja je hotela biti teti Ani kos, vrgla je s sebe haljo in okopavala v kopalkah. Tako se najceneje pride do barve in po najbolj trdi poti do krompirja. Njiva res ni bila plevelna, na vsake toliko pa je raslo bujno rastlinje, kot da bi ga kdo namenoma posadil.

Janez je omagal, vrgel motiko proč, zagotovil ženi, da gre le po steklenico piva v vas in se takoj vrne. Pa ga ni bilo.

Ob njivi se je vil kolovoz. Po njem je vsake toliko časa prišel kdo z motiko ali vilami. Mimo je pripeljal Anin sosed, še samski, in zagledal vitko postavo med krompirjem. Stric je pogoltnil slino, se pasel po mikavnih oblinah in zasukal glavo. Traktor pa po svoje v drog telefonske napeljave. Ženski sta videli kriliti možakarja ob prevrnjeni telefonski napeljavi. Slišati je bilo tudi kričanje.

Končno sta le okopali. »Teta, za vami pa še raste,« je dejala nečakinja in se še vedno zgrbljeno držala. »Pa še lep je letos fižol,« je dejala teta ... »Joj, jaz sem pa mislila, da je plevel in sem vsega pokopala!« »Oh, vedno sem mislila, da prihaja toča od zgoraj, sedaj pa vidim, da iz mesta!« Pomagati se ni dalo nič.

Domov grede sta se ustavili pri gredi in teta Ana je s ponosom dejala, da rastje dobro kaže ... »Teta, kako debel je že česen! Kdaj se pa pobira?« »Med mašama!« jo je poučila teta.

Drugo jutro je bila nedelja. Tete že ni bilo več doma, ker je šla k rani maši. Nečakinja je vsaj malo hotela popraviti napako, ko je prejšnji dan pokopala ves fižol, vzela je jerbas in motiko, šla nad česen in ga pobrala. Jerbas s česnom je postavila na prag pred vežna vrata. Teta Ana je prišla od maše, zagledala na pragu jerbas s česnom in se prijela za glavo. »Kaj si pa spet naredila!« »Saj ste rekli, da se pobira med mašama!« »Če vam človek vsega ne dopove, je pa narobe. Medmašni čas je med veliko in malo mašo.«

»Joj, nesreča,« si je momljala teta Ana, »v litanije vseh svetnikov bi bilo treba še vpeljati: meščanov, reši nas o Gospod!« Na glas pa je rekla: »Je kar bolje, da hodita k meni takrat kot doslej. Če bo Bog dal zdravje, bomo imeli vsi trije dovolj.«

Marica Marolt

Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski, Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje in Radio Zeleni val prirejajo

Dobrodelni koncert

ki bo v nedeljo, 12. oktobra 2003, ob 17. uri

v viteški dvorani na gradu Turjak, občina Velike Lašče.

Na dobrodelnem koncertu bodo sodelovali priznani slovenski igralci, med drugimi Boris Cavazza, Polde Bibič, Evgen Car, Jernej Kuntner in številni popularni izvajalci narodne in zabavne glasbe, med drugimi Ana Dežman, Boštjan Konečnik, Tanja Zajc Zupan, Stiški kvartet, Kamniški koledniki, Marko Fink, Nada Žgur. Podrobnejši program koncerta je objavljen na spletnih straneh obeh ustanov <http://www.ustanovavrtnica.org> ali <http://www.ustanovacankar.org>.

CVETLIČARNA VRTNICA CERKNICA
GRADIŠČE CERKNICA
DIMNIKARSTVO FADIL OKIČ
GOSTILNA PAV RAKEK
PIZZERIJA ROMANA VELIKE BLOKE
SIMET D.O.O. PODSKRAJNIK
TRGOVINA MARTIN KRPAN PODSKRAJNIK
KIA AVTOSERVIS BOJAN KRAŠEVEC S.P.
FRIZERSKI SALON JOŽICA
ASPC DROBNIČ D.O.O. PODSKRAJNIK
PILCOM CERKNICA
CASTEL COMPUTERS D.O.O. CERKNICA
TUR-SERVIS CERKNICA
AVTOPREVOZNIŠTVO FRANC KNAVS S.P.
DANPOL D.O.O. VELIKE BLOKE
FRANC HRIBAR S.P. STUDENEC
KGZ CERKNICA TRGOVINA NOVA VAS
CENTRALNE KURJAVE RAFAEL KRAŠEVEC S.P.
VINKO LUŽAR S.P. BAR PRI DOMINU
TRGOVINA KLAS JOŽE MODIČ S.P.
KOMUNALA CERKNICA
FASTCOOP RAKEK
ZLATARSTVO STERLE CERKNICA
ZLATARSTVO MARIJAN KOSI CERKNICA
ABAKOS CERKNICA
ELCA D.O.O. CERKNICA
VALKARTON RAKEK
PEKARNA GORZA DRAGA
PEKARNA ZLATO ZRNO STARI TRG
LESGAM ANTON MLAKAR PUDOB
TRGOVINA DARJA BLOŠKA POLICA
KAVA BAR TANJA NOVA VAS
ELGO LINE PODSKRAJNIK
PLETENINA PETREX PODSKRAJNIK
TTN PODSKRAJNIK
FOTO ŽNIDARŠIČ CERKNICA
ELAM D.O.O. CERKNICA
AVTO M CERKNICA
SVEA LESNA INDUSTRIJA
METRO CERKNICA
MIZARSTVO RAFAEL IVANČIČ S.P.
MIZARSTVO FRANC KRAŠEVEC S.P.
AVTOPREVOZNIŠTVO JOŽE MULC FARA
ZAVAROVALNICA TRIGLAV
OMV ISTRABENZ D.O.O. NOVA VAS
ZGONC ZDRAVKO STRMICA
BREST POHIŠTVO CERKNICA
AŽMAN GREGOR S.P. TOPOL
FRIZERSKI SALON HELENA LOŠKI POTOK
AVIO-TEX D.O.O. KOČEVJE
SVILANIT D.D. KAMNIK
BALA D.O.O. LJUBLJANA
INKO D.O.O. LJUBLJANA
BPT D.D. TRŽIČ
URH D.O.O. BOROVNICA

Generalni sponzor Kmečkih iger 2003

Zora riše obris.
Mogočne, priročne.
Oko usmerja roko.
Močno, vsemogočno.
Um daje obliko.
Trdno, z odliko.

Gradimo
SCT prihodnost

www.sct.si

 od leta 1947

SCT d.d., Slovenska 56, Ljubljana

SCT d.d., Slovenska 56, SI-1001 Ljubljana, Slovenija
Telefon: 01 434 52 04, Faks: 01 434 52 80
<http://www.sct.si> e-mail: sct@sct.si

FRAGMAT
izolirka

TEKSTIL

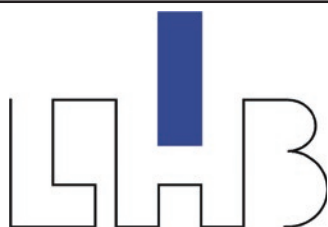

novolit

podjetje za proizvodnjo
izolacijskih izdelkov d.d.

KOVINOPLASTIKA LOŽ

**OBČINA
BLOKE**